I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2023/588 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 15. marca 2023

o vzpostavitvi Programa Unije za varno povezljivost za obdobje 2023–2027

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 189(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([1]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je v svojih sklepih z zasedanja 19. in 20. decembra 2013 izrazil zadovoljstvo s pripravami za naslednjo generacijo vladnih satelitskih komunikacij v tesnem sodelovanju med državami članicami, Komisijo in Evropsko vesoljsko agencijo (ESA). Vladne satelitske komunikacije so bile prav tako opredeljene kot eden od elementov globalne strategije za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije iz junija 2016. Vladne satelitske komunikacije bi morale prispevati k odzivu EU na hibridne grožnje in podpirati strategijo EU za pomorsko varnost ter politiko EU za Arktiko.

(2) Evropski svet je v sklepih z dne 21. in 22. marca 2019 poudaril, da mora Unija narediti nadaljnji korak pri razvoju konkurenčnega, varnega, vključujočega in etičnega digitalnega gospodarstva z vrhunsko povezljivostjo.

(3) V sporočilu Komisije z dne 22. februarja 2021 z naslovom „Akcijski načrt o sinergijah med civilno, obrambno in vesoljsko industrijo“ je naveden cilj, da bo „vsem v Evropi omogočil dostop do povezljivosti visoke hitrosti in zagotovil odporen sistem povezljivosti, ki bo Evropi omogočal, da ostane povezana, ne glede na to, kaj se zgodi“.

(4) V strateškem kompasu za varnost in obrambo, ki ga je Svet sprejel 21. marca 2022, je priznano, da vesoljska infrastruktura Unije in njenih držav članic prispeva k naši odpornosti in ponuja ključne storitve, ki nadomeščajo ali dopolnjujejo zemeljske infrastrukture za telekomunikacije. Zato se v njem poziva, naj se v Uniji pripravi predlog o varnem globalnem komunikacijskem sistemu Unije, ki temelji na vesoljski tehnologiji.

([1]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 14. februarja 2023 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 7. marca 2023.

(5) Ena izmed komponent Vesoljskega programa Unije, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]), je GOVSATCOM, katerega cilj je zagotoviti dolgoročno razpoložljivost zanesljivih, varnih, razširljivih in stroškovno učinkovitih satelitskih komunikacijskih storitev za uporabnike GOVSATCOM. Uredba (EU) 2021/696 predvideva, da se bo v prvi fazi komponente GOVSATCOM, ki bo trajala približno do leta 2025, obstoječa zmogljivost združevala in delila prek vozlišča GOVSATCOM. V zvezi s tem mora Komisija zmogljivosti GOVSATCOM pridobiti od držav članic z nacionalnimi sistemi in vesoljskimi zmogljivostmi ter od komercialnih ponudnikov satelitskih komunikacij ali storitev, pri čemer mora upoštevati bistvene varnostne interese Unije.

V tej prvi fazi je treba storitve GOVSATCOM uvesti na podlagi postopnega pristopa, ob upoštevanju povečevanja infrastrukturnih zmogljivosti vozlišča GOVSATCOM. Ta pristop temelji tudi na predpostavki, da bo, če se v prvi fazi pri podrobni analizi prihodnje ponudbe in povpraševanja ugotovi, da ne zadostuje za pokrivanje naraščajočega povpraševanja, potreben prehod na drugo fazo in razvoj dodatne prilagojene vesoljske infrastrukture ali zmogljivosti prek sodelovanja z zasebnim sektorjem, na primer s satelitskimi operaterji v Uniji.

(6) Politični in varnostni odbor Sveta je 22. marca 2017 odobril dokument z naslovom „High Level Civil Military User Needs for Governmental Satellite Communications (GOVSATCOM)“ (Potrebe civilnih in vojaških uporabnikov na visoki ravni po vladnih satelitskih komunikacijah), ki ga je pripravila Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) in ki združuje potrebe vojaških uporabnikov, ki jih je opredelila Evropska obrambna agencija v svojih skupnih ciljih glede osebja, sprejetih leta 2013, ter potrebe civilnih uporabnikov, ki jih je zbrala Komisija. Naknadne analize Komisije so pokazale, da sedanja ponudba Unije za satelitsko komunikacijo, ki temelji na zmogljivostih držav članic z nacionalnimi sistemi in zasebnem sektorju, ne more zadovoljiti nekaterih novih potreb vladnega povpraševanja, ki se približujejo rešitvam z višjo stopnjo varnosti, nizki latenci in svetovni pokritosti. Te potrebe bi bilo treba redno spremljati in ponovno ocenjevati.

(7) Nedavni tehnični napredek je omogočil pojav komunikacijskih konstelacij v negeostacionarni tirnici, ki postopno ponujajo storitve povezljivosti z visoko hitrostjo in nizko latenco. Zato je še priložnost za obravnavo naraščajočih potreb uporabnikov, ki jih pooblastijo vlade, z razvojem in uvedbo dodatne infrastrukture, saj so v Uniji trenutno na voljo prijave frekvenc pri Mednarodni telekomunikacijski zvezi, ki so potrebne za zagotavljanje zahtevanih storitev. Če te prijave frekvenc ne bodo izkoriščene, bodo zastarele in bodo dodeljene drugim akterjem. Ker so frekvence in orbitalna mesta vse redkejši vir, bi morala Komisija z odprtim in preglednim postopkom z državami članicami izkoristiti to priložnost, da z državami članicami, ki zagotavljajo prijave frekvenc, sklene posebne licenčne sporazume za zagotavljanje vladnih storitev na podlagi vladne infrastrukture. Zasebni sektor je odgovoren za pridobitev pravic v zvezi s prijavami frekvenc, ki so potrebne za zagotavljanje komercialnih storitev.

(8) Vladni akterji Unije vse bolj povprašujejo po varnih in zanesljivih vesoljskih storitvah satelitske komunikacije, zlasti ker so te najbolj uresničljiva možnost v okoliščinah, v katerih zemeljskih komunikacijskih sistemov ni ali pa so ti moteni ali nezanesljivi. Cenovno dostopen in stroškovno učinkovit dostop do satelitskih komunikacij je nujen tudi na območjih, kjer ni prizemne infrastrukture, med drugim nad oceani, v zračnem prostoru, na oddaljenih območjih in tam, kjer je prizemna infrastruktura resno motena ali nezanesljiva v kriznih razmerah. Satelitske komunikacije lahko povečajo splošno odpornost komunikacijskih omrežij, saj na primer ponujajo alternativo v primeru fizičnih napadov na lokalno prizemno infrastrukturo ali kibernetskih napadov na njej, nezgod ali naravnih nesreč ali nesreč, ki jih povzroči človek.

(9) Unija bi morala omogočiti zagotavljanje odpornih, globalnih, varnih, zaščitenih, neprekinjenih, zagotovljenih in prožnih rešitev satelitske komunikacije za naraščajoče vladne potrebe in zahteve, ki temeljijo na tehnološki in industrijski bazi Unije, da bi tako povečala odpornost delovanja institucij držav članic in Unije.

([2]) Uredba (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, (EU) št. 1285/2013 in (EU) št. 377/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU (UL L 170, 12.5.2021, str. 69).

(10) Zato je pomembno vzpostaviti nov program, in sicer Program Unije za varno povezljivost (v nadaljnjem besedilu: Program), ki bo zagotavljal satelitsko in večorbitalno komunikacijsko infrastrukturo Unije za vladno uporabo, hkrati pa bo v okviru komponente GOVSATCOM združeval in dopolnjeval obstoječe in prihodnje nacionalne in evropske zmogljivosti ter nadalje razvijal pobudo za evropsko infrastrukturo za kvantno komunikacijo (EuroQCI) in jo postopoma vključeval v sistem varne povezljivosti.

(11) Program bi moral izpolnjevati nove vladne potrebe po rešitvah z višjo stopnjo varnosti, nizki latenci in globalni pokritosti. Moral bi zagotoviti varne, avtonomne, zanesljive in stroškovno učinkovite satelitske vladne komunikacijske storitve ter njihovo dolgoročno razpoložljivost po vsem svetu ter s tem podpreti odpornost in zaščito kritične infrastrukture, spremljanje razmer, zunanje ukrepe, krizno upravljanje, pa tudi aplikacije, ki so kritičnega pomena za gospodarstvo, varnost in obrambo Unije in držav članic, prek namenske vladne infrastrukture, ki bi vključevala in dopolnjevala zmogljivosti GOVSATCOM. Poleg tega bi moral Program prednostno skrbeti za zagotavljanje vladnih storitev in omogočiti opravljanje komercialnih storitev s strani evropskega zasebnega sektorja prek komercialne infrastrukture, ob upoštevanju tržne raziskave, vključno s posvetovanjem z uporabniki, ki jih pooblastijo vlade.

(12) Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]) določa vrsto ciljev za spodbujanje razvoja odporne, varne, učinkovite in trajnostne digitalne infrastrukture v Uniji, vključno z digitalnim ciljem za Komisijo in države članice, da bodo do leta 2030 dosegle gigabitno povezljivost za vse. Program bi moral omogočati povezljivost za državljane in podjetja v vsej Uniji in po svetu, med drugim tudi z zagotavljanjem dostopa do cenovno dostopnih visokohitrostnih širokopasovnih povezav, ki lahko prispevajo k odpravi komunikacijskih belih lis in povečanju kohezije po vsej Uniji, vključno z njenimi najbolj oddaljenimi regijami, podeželskimi, obrobnimi, oddaljenimi in izoliranimi območji in otoki. Satelitske storitve trenutno ne morejo nadomestiti zmogljivosti zemeljskih omrežij, lahko pa odpravijo digitalni razkorak in, kadar je ustrezno, celo prispevajo k splošnim ciljem Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]).

(13) Zato bi moral Program zajemati opredelitev, zasnovo, razvoj, potrjevanje ter povezane dejavnosti uvajanja za izgradnjo prvotne vesoljske in zemeljske infrastrukture, potrebne za zagotavljanje prvih vladnih storitev. Program bi moral nato vključevati dejavnosti postopne uvedbe, namenjene dokončanju tako vesoljske kot zemeljske infrastrukture, potrebne za zagotavljanje naprednih vladnih storitev, ki trenutno niso na voljo in presegajo najsodobnejše obstoječe evropske satelitske komunikacijske storitve. Poleg tega bi moral Program spodbujati razvoj uporabniških terminalov, ki lahko izkoriščajo izboljšane komunikacijske storitve. Dejavnosti izkoriščanja bi se morale začeti čim prej, pri čemer naj bi se prve vladne storitve začele zagotavljati do leta 2024, da bi se čim prej izpolnile potrebe uporabnikov, ki so jih pooblastile vlade. Program bi moral nato vključevati dejavnosti, katerih cilj je dokončati tako vesoljsko kot zemeljsko infrastrukturo, ki sta potrebni, da bi se do leta 2027 dosegla polna operativna zmogljivost. Dejavnosti izkoriščanja bi morale vključevati zagotavljanje vladnih storitev, delovanje, vzdrževanje in nenehno izboljševanje vesoljske in zemeljske infrastrukture, ko bosta ti uvedeni, ter razvoj prihodnjih generacij vladnih storitev.

(14) Države članice so junija 2019 podpisale Deklaracijo o evropski infrastrukturi za kvantno komunikacijo (EuroQCI) (v nadaljnjem besedilu: Deklaracija), s katero so se dogovorile, da si bodo z medsebojnim sodelovanjem, s Komisijo in s podporo agencije ESA prizadevale za razvoj infrastrukture za kvantno komunikacijo, ki bo pokrivala celotno Unijo. V skladu z Deklaracijo je cilj pobude EuroQCI uvesti uradno potrjeno varno infrastrukturo med koncema za kvantno komunikacijo, ki bo omogočala prenos in shranjevanje informacij in podatkov ter povezovanje kritičnih sredstev za javno komunikacijo v vsej Uniji. Program bo prispeval k doseganju ciljev Deklaracije z razvojem vesoljske in zemeljske infrastrukture EuroQCI, ki bo vključena v vladno infrastrukturo Programa, ter z razvojem in uvajanjem prizemne infrastrukture EuroQCI, ki bo v lasti držav članic. Vesoljsko, zemeljsko in prizemno infrastrukturo EuroQCI bi bilo treba razviti v okviru Programa v dveh glavnih fazah, in sicer fazi predhodnega potrjevanja, ki bi lahko vključevala razvoj in potrjevanje več različnih tehnologij in komunikacijskih protokolov, ter

([3]) Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030 (UL L 323, 19.12.2022, str. 4).

([4]) Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

fazi popolne uvedbe, vključno z ustreznimi rešitvami za medsatelitsko povezljivost in prenos podatkov med sateliti, zemeljsko in prizemno infrastrukturo.

(15) Ena od glavnih funkcij EuroQCI bo omogočanje kvantnega razdeljevanja kriptografskih ključev (QKD). Tehnologija in izdelki QKD do zdaj niso dovolj zreli, da bi se lahko uporabljali za varovanje tajnih podatkov EU. Glavna vprašanja glede varnosti QKD, kot so standardizacija protokolov QKD, analiza stranskih kanalov in metodologija vrednotenja, še vedno niso razrešena. Program bi zato moral podpirati EuroQCI in omogočati vključitev odobrenih šifrirnih izdelkov v infrastrukturo, ko so na voljo.

(16) Da bi tajne podatke EU zaščitili na zadovoljivo varen način, bi morale biti primarne rešitve za boj proti grožnjam, ki jih predstavlja kvantno računalništvo, kombinacija konvencionalnih rešitev, postkvantne kriptografije in po možnosti QKD v obliki hibridnih pristopov. Program bi zato moral uporabljati take pristope za zagotovitev najsodobnejše kriptografije in porazdelitve ključev.

(17) Za razširitev zmogljivosti Unije za satelitsko komunikacijo bi morala infrastruktura Programa temeljiti na infrastrukturi, razviti za namene komponente GOVSATCOM, ter jo vključevati in dopolnjevati. Zlasti bi morala zemeljska infrastruktura Programa temeljiti na vozliščih GOVSATCOM, ki se glede na potrebe uporabnikov postopoma širijo z drugimi sredstvi zemeljskega segmenta, vključno s sredstvi držav članic, ki so pripravljene dodatno prispevati, na podlagi operativnih in varnostnih zahtev.

(18) Program bi moral izboljšati varno povezljivost na geografskih območjih strateškega interesa, kot sta Afrika in Arktika, pa tudi baltska, črnomorska, sredozemska regija in Atlantik. Storitve, ki se zagotavljajo v okviru Programa, bi morale tudi prispevati h geopolitični odpornosti z nudenjem dodatne povezljivosti v skladu s cilji politike v teh regijah ter skupnim sporočilom Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 1. decembra 2021 z naslovom „Strategija Global Gateway“.

(19) Brez poseganja v komunikacijske storitve bi lahko bili sateliti, zgrajeni za namene Programa, opremljeni s podsistemi, vključno s koristnim tovorom, s čimer bi se lahko okrepile zmogljivost in storitve komponent Vesoljskega programa Unije, kar bi omogočilo razvoj dodatnih nekomunikacijskih storitev, o katerih bi se odločal programski odbor v ustrezni sestavi, kot je določeno v Uredbi (EU) 2021/696, in ki bi se izvajale pod pogoji iz te uredbe. Če bodo ob upoštevanju potreb uporabnikov in proračunskih omejitev koristi za komponente Vesoljskega programa Unije ustrezno ugotovljene, bi lahko bili ti podsistemi razviti tako, da bi nudili alternativne storitve določanja položaja, navigacije in napovedovanja časa, ki dopolnjujejo sistem Galileo, zagotavljali oddajanje sporočil preko skupne evropske geostacionarne navigacijske storitve (EGNOS) z nižjo latenco in vesoljske senzorje za nadzor vesolja ter podpirali krepitev trenutnih zmogljivosti programa Copernicus, zlasti za nujne storitve in storitve civilne varnosti. Ti podsistemi bi poleg tega lahko državam članicam zagotavljali nekomunikacijske storitve, pod pogojem, da to ne vpliva na varnost in proračun Programa.

(20) Glede na pomen, ki ga ima za Program njegova zemeljska vladna infrastruktura, in njen vpliv na njegovo varnost, bi morala lokacijo take infrastrukture določiti Komisija v skladu s splošnimi varnostnimi zahtevami ter po odprtem in preglednem postopku, da se zagotovi uravnotežena porazdelitev med državami članicami. V uvedbo zemeljske vladne infrastrukture Programa, ki vključuje tudi infrastrukturo, razvito v okviru komponente GOVSATCOM, bi lahko bila vključena Agencija Evropske unije za vesoljski program (v nadaljnjem besedilu: Agencija) ali ESA, kadar je ustrezno in v okviru njenega področja pristojnosti.

(21) Za varnost Unije in njenih držav članic ter za zagotovitev varnosti in celovitosti vladnih storitev je nujno, da se vesoljska sredstva Programa izstrelijo z ozemlja Unije. V izjemnih, ustrezno utemeljenih okoliščinah bi moralo biti mogoče, da se te izstrelitve opravijo z ozemlja tretje države. Poleg težkih in srednjih nosilnih raket bi lahko majhne in mikro nosilne rakete zagotovile dodatno prožnost, da bi se omogočilo hitro uvajanje vesoljskih sredstev.

(22) Pomembno je, da so v lasti Unije vsa opredmetena in neopredmetena sredstva v zvezi z vladno infrastrukturo, razvito v okviru Programa, razen prizemne infrastrukture EuroQCI, ob zagotavljanju skladnosti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, vključno s členom 17 Listine. Kljub lastništvu teh sredstev bi morala Unija imeti možnost, da v skladu s to uredbo in, kadar se na podlagi ocene posameznega primera zdi ustrezno, taka sredstva da na voljo tretjim stranem ali jih odpiše

(23) Pobude na ravni Unije, kot je pobuda za varno povezljivost, temeljijo na široki udeležbi inovativnih malih in srednjih podjetij (MSP), zagonskih podjetij in velikih podjetij v segmentih višje in nižje v verigi vesoljskega sektorja po vsej Uniji. V zadnjih letih so nekateri vesoljski akterji vesoljski sektor postavili pred izziv, zlasti zagonska podjetja ter MSP, ki so razvili inovativne, tržno usmerjene vesoljske tehnologije in aplikacije, včasih z različnimi poslovnimi modeli. Program bi moral za zagotavljanje konkurenčnosti vesoljskega ekosistema Unije čim bolj povečati uporabo inovativnih in prelomnih tehnologij ter inovativnih poslovnih modelov, razvitih v okviru evropskega vesoljskega ekosistema, vključno z novim vesoljem, zlasti s strani MSP, podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo in zagonskih podjetij, ki razvijajo tržno usmerjene nove vesoljske tehnologije in aplikacije, pri čemer bi moral zajemati celotno vesoljsko vrednostno verigo, ki bi zajemala segmente višje in nižje v verigi.

(24) Bistveno je spodbujati naložbe zasebnega sektorja z ustreznim naročanjem in združevanjem pogodb o storitvah, s čimer bi zmanjšali negotovost ter zagotovili dolgoročno prepoznavnost in predvidljivost potreb po storitvah javnega sektorja. Program bi moral za zagotovitev konkurenčnosti evropske vesoljske industrije v prihodnosti tudi prispevati k razvoju naprednih znanj in spretnosti na z vesoljem povezanih področjih ter podpirati dejavnosti izobraževanja in usposabljanja, pri čemer bi bilo treba spodbujati enake možnosti, enakost spolov in opolnomočenje žensk, da bi v celoti izkoristili potencial državljanov Unije na tem področju.

(25) V skladu s cilji iz sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ bi moral Program čim bolj zmanjšati svoj vpliv na okolje. Medtem ko vesoljska sredstva sama po sebi med uporabo ne oddajajo toplogrednih plinov, njihova proizvodnja in z njimi povezane zemeljske zmogljivosti vplivajo na okolje. Sprejeti bi bilo treba ukrepe za ublažitev tega vpliva. Zato bi bilo treba pri javnih naročilih v okviru Programa upoštevati načela in ukrepe za trajnost, na primer določbe za zmanjšanje in izravnavo emisij toplogrednih plinov, ki jih povzročajo razvoj, proizvodnja in uvedba infrastrukture, ter ukrepe za preprečevanje svetlobnega onesnaževanja, kot je na primer vpliv na zemeljska astronomska opazovanja.

(26) Glede na vse več vesoljskih plovil in vesoljskih odpadkov v orbiti bi morala nova evropska konstelacija izpolnjevati tudi merila glede vesoljske trajnosti in biti primer dobre prakse pri upravljanju vesoljskega prometa ter nadzora in spremljanja v vesolju (SST), da bi se zmanjšala količina nastalih vesoljskih odpadkov, preprečevala razbitja in trki v orbiti ter izvajali ustrezni ukrepi za izrabljena vesoljska plovila. Glede na to, da se v mednarodnih forumih razpravlja o upravičenih pomislekih glede varstva vesoljskega okolja, na primer v okviru Odbora Združenih narodov za miroljubno rabo vesolja, je zelo pomembno, da Unija prevzame vodilno vlogo na področju vesoljske trajnosti. Pogodbe, pridobljene v okviru Programa, bi morale zagotavljati, da uvedena tehnologija omogoča najvišje možne standarde trajnosti ter energijske učinkovitosti in učinkovite rabe virov.

(27) Operativne zahteve za vladne storitve bi morale temeljiti na analizi potreb uporabnikov, ki jih pooblastijo vlade, in obenem tudi upoštevati zmogljivosti trenutne tržne ponudbe. Pri ocenjevanju teh zahtev bi bilo treba v največji možni meri uporabiti trenutne tržne zmogljivosti. Na podlagi teh operativnih zahtev bi bilo treba v kombinaciji s splošnimi varnostnimi zahtevami in naraščajočim povpraševanjem po vladnih storitvah oblikovati portfelj storitev za vladne storitve. Ta portfelj storitev bi moral služiti kot referenca, ki se uporablja za vladne storitve. V njem bi morale biti prav tako opredeljene kategorije storitev, ki dopolnjujejo portfelj storitev GOVSATCOM, vzpostavljen v okviru Uredbe (EU) 2021/696. Komisija bi morala zagotoviti doslednost in skladnost operativnih in varnostnih zahtev med komponento GOVSATCOM in Programom. Da bi se ohranila najboljša možna usklajenost med povpraševanjem in ponudbo storitev, bi bilo treba v letu 2023 opredeliti portfelj storitev za vladne storitve, poleg tega pa bi se moralo omogočiti njegovo redno posodabljanje po posvetu z državami članicami in na podlagi teh operativnih in varnostnih zahtev.

(28) Satelitske komunikacije niso neizčrpen vir, temveč so omejene s satelitsko zmogljivostjo, frekvenco in geografsko pokritostjo. Da bi bil Program stroškovno učinkovit in da bi lahko izkoriščal ekonomije obsega, bi moral zato optimizirati ujemanje med ponudbo vladnih storitev in povpraševanjem po njih ter se izogibati presežni zmogljivosti. Ker se tako povpraševanje kot morebitna ponudba sčasoma spreminjata, bi morala Komisija spremljati potrebe za prilagoditev portfelja vladnih storitev, kadar koli se to zdi potrebno.

(29) Države članice, Svet, Komisija in ESZD ter agencije in organi Unije bi morali imeti možnost udeležbe v Programu, če se odločijo izdajati odobritve uporabnikom vladnih storitev ali zagotavljati zmogljivosti, lokacije ali podporne objekte. Glede na to, da se država članica sama odloči, ali bo izdajala odobritve nacionalnim uporabnikom vladnih storitev, države članice ne bi smele biti obvezane, da prispevajo k Programu ali da gostijo infrastrukturo Programa.

(30) Vsak udeleženec Programa bi moral določiti pristojen organ za varno povezljivost, ki bo spremljal, ali uporabniki in drugi nacionalni subjekti, ki sodelujejo v Programu, upoštevajo veljavna pravila in varnostne postopke, kot so določeni v splošnih varnostnih zahtevah. Udeleženci Programa lahko funkcije takega organa prenesejo na obstoječ organ.

(31) Ta uredba za celotno trajanje Programa določa finančna sredstva, ki za Evropski parlament in Svet v letnem proračunskem postopku pomenijo prednostni referenčni znesek v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovodenju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev ([5]).

(32) Cilji Programa so skladni s tistimi iz drugih programov Unije in jih dopolnjujejo, zlasti z Obzorjem Evropa, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta ([6]) ter Sklepom Sveta (EU) 2021/764 ([7]), programom Digitalna Evropa, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/694 Evropskega parlamenta in Sveta ([8]), Instrumentom za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta ([9]), Instrumentom za povezovanje Evrope, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta ([10]), in še posebej z Vesoljskim programom Unije.

(33) Z Obzorjem Evropa bo delež komponent njegovega sklopa "Digitalno področje, industrija in vesolje", dodeljen dejavnostim za raziskave in inovacije, povezanim z razvojem in potrjevanjem sistema varne povezljivosti, vključno za potencialne tehnologije, ki bi bile lahko razvite v okviru vesoljskega ekosistema, vključno z novim vesoljem. V Instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI) bo namenski delež njegovih sredstev za Globalno Evropo dodeljen dejavnostim, povezanim z delovanjem sistema varne povezljivosti ter zagotavljanjem storitev po vsem svetu, ki bodo omogočale nudenje najrazličnejših storitev mednarodnim partnerjem. V Vesoljskem programu Unije bo namenski delež komponente GOVSATCOM dodeljen dejavnostim

([5]) UL L 433I, 22.12.2020, str. 28.

([6]) Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1).

([7]) Sklep Sveta (EU) 2021/764 z dne 10. maja 2021 o vzpostavitvi Posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter razveljavitvi Sklepa 2013/743/EU (UL L 167I, 12.5.2021, str. 1).

([8]) Uredba (EU) 2021/694 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Digitalna Evropa in razveljavitvi Sklepa (EU) 2015/2240 (UL L 166, 11.5.2021, str. 1).

([9]) Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 in Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1).

([10]) Uredba (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (UL L 249, 14.7.2021, str. 38).

v zvezi z razvojem vozlišča GOVSATCOM, ki bo del zemeljske infrastrukture sistema varne povezljivosti. Financiranje iz teh programov bi bilo treba izvajati v skladu s pravili teh programov.

(34) Zaradi svojih neločljivih posledic za varnost Unije in njenih držav članic si Program deli cilje in načela tudi z Evropskim obrambnim skladom, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta ([11]). Zato bi bilo treba del financiranja iz Evropskega obrambnega sklada zagotoviti za financiranje dejavnosti v okviru Programa, zlasti dejavnosti v zvezi z uvajanjem njegove infrastrukture.

(35) Za zagotovitev uspešnega izvajanja Programa je pomembno, da se zagotovi, da so zanj na voljo zadostna sredstva. Države članice bi morale biti zmožne prispevati s svojimi tehničnimi kompetencami, znanjem in izkušnjami ter pomočjo, zlasti na področjih varnosti in zaščite, ali, kadar je ustrezno in mogoče, tako, da bi Programu dale na voljo podatke, informacije, storitve in infrastrukturo na svojem ozemlju. Moralo bi se omogočiti, da tretje osebe, med drugim tudi agencije in organi Unije, države članice, tretje države, ki sodelujejo v Programu, ali mednarodne organizacije, v skladu z ustreznimi sporazumi Programu namenijo dodatne finančne prispevke ali prispevke v naravi.

(36) Za Program se uporablja Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ([12]) (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba). Finančna uredba določa pravila za izvrševanje proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, javnih naročilih, posrednem upravljanju, finančnih instrumentih, proračunskih jamstvih, finančni pomoči in o povračilu zunanjim strokovnjakom.

(37) V skladu s členom 191(3) finančne uredbe se iz proračuna Unije isti stroški v nobenih okoliščinah ne krijejo dvakrat.

(38) Komisija bi morala biti zmožna, da se po potrebi in kolikor je nujno, za tehnično pomoč obrne na nekatere zunanje strani, če se ohranijo varnostni interesi Unije. Drugi subjekti, udeleženi pri javnem upravljanju Programa, bi morali prav tako imeti možnost, da zaprosijo za tako tehnično pomoč pri izvajanju nalog, ki so jim zaupane na podlagi te uredbe.

(39) Javna naročila, sklenjena na podlagi Programa, za dejavnosti, financirane iz Programa, bi morala biti skladna s pravili Unije. V tem okviru bi morala biti Unija odgovorna tudi za opredelitev ciljev na področju javnih naročil.

(40) Program temelji na kompleksnih in nenehno spreminjajočih se tehnologijah. Odvisnost od takšnih tehnologij ustvarja negotovosti in tveganja pri javnih naročilih, oddanih v okviru Programa, kolikor ta javna naročila vključujejo dolgoročne zaveze v zvezi z opremo ali storitvami. Zato so poleg pravil, določenih v finančni uredbi, potrebni posebni ukrepi v zvezi z javnimi naročili. Zato bi moralo biti mogoče določiti najmanjšo stopnjo oddaje naročil podizvajalcem. V zvezi s slednjim bi bilo treba, kadar je mogoče, dati prednost zagonskim podjetjem in MSP, zlasti da se omogoči njihova čezmejna udeležba.

(41) Za dosego ciljev Programa je pomembno, da se je mogoče, kadar je ustrezno, opreti na zmogljivosti, ki jih nudijo javni in zasebni subjekti Unije, dejavni na področju vesolja, ter da je mogoče delovati na mednarodni ravni s tretjimi državami ali mednarodnimi organizacijami. Zato je treba predvideti možnost, da se uporabijo vsa ustrezna orodja in metode upravljanja, kot so določeni v Pogodbi o delovanju Evropske unije (PDEU) in finančni uredbi, ter skupni postopki javnega naročanja.

([11]) Uredba (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Evropskega obrambnega sklada ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1092 (UL L 170, 12.5.2021, str. 149).

([12]) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

(42) Javno-zasebno sodelovanje je najustreznejša shema, s katero se zagotovi, da se lahko uresničujejo cilji Programa. Omogočiti bi moralo opiranje na obstoječo tehnološko in industrijsko podlago Unije za satelitske komunikacije, vključno z zasebnimi sredstvi, ter zagotavljanje zanesljivih in inovativnih vladnih storitev in omogočanje zasebnim partnerjem, da dopolnijo infrastrukturo Programa z dodatnimi zmogljivostmi za ponujanje komercialnih storitev pod tržnimi pogoji prek dodatnih lastnih naložb. S tako shemo bi se morali hkrati optimizirati stroški uvajanja in operativni stroški, kar bi bilo doseženo z delitvijo stroškov razvoja in uvajanja na komponentah, skupnih tako vladnim kot komercialnim infrastrukturam, ter operativnih stroškov z visoko ravnjo vzajemne uporabe zmogljivosti. Z njo bi se morale tudi spodbujati inovacije v evropskem vesoljskem ekosistemu, vključno z novim vesoljem, tako da bi omogočili delitev tveganj pri raziskavah in razvoju med javnimi in zasebnimi partnerji.

(43) Za izvajanje Programa bi se morale v koncesijskih pogodbah, naročilih blaga, storitev ali gradenj ali mešanih naročilih upoštevati ključna načela. V takih pogodbah bi morala biti jasno določena razdelitev nalog in odgovornosti med javnimi in zasebnimi partnerji, vključno z jasno porazdelitvijo tveganj med njimi, da bi izvajalci prevzeli odgovornost za posledice morebitnih pomanjkljivosti, za katere so odgovorni. Pogodbe bi morale preprečiti čezmerno kompenzacijo izvajalcev za zagotavljanje vladnih storitev, omogočiti zagotavljanje komercialnih storitev s strani zasebnega sektorja in zagotoviti ustrezno prednostno razvrščanje potreb uporabnikov, ki jih pooblastijo vlade. Pogodbe bi morale zagotoviti, da opravljanje storitev na podlagi komercialne infrastrukture ohranja bistvene interese Unije ter splošne in posebne cilje Programa. Zato je pomembno, da so na voljo ukrepi za ohranjanje teh bistvenih interesov in ciljev. Komisija bi morala imeti zlasti možnost sprejeti ukrepe, s katerimi bo poskrbela za kontinuiteto storitev, v primeru ko izvajalec ne bi mogel izpolniti svojih obveznosti.

Pogodbe bi morale vključevati ustrezne zaščitne ukrepe, da se med drugim preprečijo navzkrižja interesov in morebitno izkrivljanje konkurence, ki izhaja iz zagotavljanja komercialnih storitev, neupravičena diskriminacija ali kakršne koli druge skrite posredne prednosti. Taki zaščitni ukrepi lahko vključujejo ločevanje računovodskih izkazov med vladnimi in komercialnimi storitvami, vključno z ustanovitvijo subjekta, ki je strukturno in pravno ločen od vertikalno integriranega operaterja, za zagotavljanje vladnih storitev ter odprtega, pravičnega, razumnega in nediskriminatornega dostopa do infrastrukture, potrebne za opravljanje komercialnih storitev. Zato bi morale biti komercialne storitve obstoječim ponudnikom prizemnih storitev na voljo pod preglednimi in nediskriminatornimi pogoji. Pogodbe bi morale spodbujati udeležbo zagonskih podjetij ter MSP v celotni vrednostni verigi in v vseh državah članicah.

(44) Pomemben cilj Programa je zagotovitev varnosti Unije in držav članic ter krepitev odpornosti vseh ključnih tehnologij in vrednostnih verig ob hkratnem ohranjanju odprtega gospodarstva. V posebnih primerih ta cilj zahteva določitev pogojev za upravičenost in udeležbo, da se zagotovi zaščita celovitosti, varnosti in odpornosti operativnih sistemov Unije. To ne bi smelo ogroziti potrebe po konkurenčnosti in stroškovni učinkovitosti.

(45) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([13]) ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 ([14]), (Euratom, ES) št. 2185/96 ([15]) in (EU) 2017/1939 ([16]) se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, tudi goljufij, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter, kadar je ustrezno, z naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti je v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) pooblaščen za

([13]) Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

([14]) Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

([15]) Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

([16]) Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

izvajanje upravnih preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega nezakonitega ravnanja, ki škodi finančnim interesom Unije.

Evropsko javno tožilstvo (EJT) je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pooblaščeno za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta ([17]).

V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Računskemu sodišču in, za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

(46) Za zagotovitev zaščite finančnih interesov Unije bi bilo treba od tretjih držav zahtevati, da odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podelijo potrebne pravice in dostop, da lahko celovito izvajajo svoje pristojnosti.

(47) Za optimizacijo učinkovitosti in učinka Programa bi bilo treba sprejeti ukrepe za spodbujanje uporabe in razvoja odprtih standardov, odprtokodnih tehnologij in interoperabilnosti v strukturi sistema varne povezljivosti. Z bolj odprto zasnovo tega sistema bi lahko omogočili boljše sinergije z drugimi komponentami Vesoljskega programa Unije ali nacionalnimi storitvami in aplikacijami, optimizirali stroške s preprečevanjem podvajanja pri razvoju iste tehnologije, izboljšali zanesljivost, spodbujali inovacije ter izkoriščali prednosti široke konkurence.

(48) Za dobro javno upravljanje Programa je potrebna jasna porazdelitev odgovornosti in nalog med različne udeležene akterje, da bi se izognili nepotrebnemu prekrivanju ter zmanjšali prekoračitve stroškov in zamude. Vsi akterji upravljanja bi morali v okviru svojih pristojnosti in v skladu z njimi podpirati doseganje ciljev Programa.

(49) Države članice so na področju vesolja dejavne že dolgo. Na tem področju imajo sisteme, infrastrukturo, nacionalne agencije in organe. Zato lahko pomembno prispevajo k Programu, zlasti k njegovemu izvajanju. Lahko bi sodelovale z Unijo pri spodbujanju storitev in aplikacij Programa ter zagotovile skladnost med ustreznimi nacionalnimi pobudami in Programom. Komisija bi lahko imela možnost, da mobilizira sredstva, ki so na voljo državam članicam, izkoristi njihovo pomoč ter jim pod skupno dogovorjenimi pogoji zaupa naloge v okviru izvajanja Programa. Države članice bi si morale prizadevati, kadar je ustrezno, za zagotavljanje skladnosti med svojimi načrti za okrevanje in odpornost in Programom ter njihovega medsebojnega dopolnjevanja. Poleg tega bi morale države članice sprejeti vse potrebne ukrepe za zaščito zemeljske infrastrukture na svojem ozemlju. Države članice bi prav tako morale biti zmožne zagotoviti, da so frekvence, potrebne za Program, na voljo in zaščitene na ustrezni ravni, kar bo omogočilo polni razvoj in izvajanje aplikacij na podlagi storitev, ki so na voljo, v skladu s Sklepom št. 243/2012/EU Evropskega parlamenta in Sveta ([18]). Frekvence, ki so na voljo Programu, ne bi smele imeti finančnih posledic za Program.

(50) V skladu s členom 17 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in kot zagovornica splošnega interesa Unije je Komisija odgovorna, da izvaja Program, prevzame splošno odgovornost in spodbuja njegovo uporabo. Za kar najboljši izkoristek virov in pristojnosti različnih deležnikov bi morala Komisija imeti možnost, da v upravičenih okoliščinah nekatere naloge zaupa drugim subjektom. Komisija bi morala določiti glavne tehnične in operativne zahteve, potrebne za razvoj izvedbe sistemov in storitev. To bi morala storiti po posvetovanju s strokovnjaki držav članic, uporabniki in drugimi ustreznimi javnimi ali zasebnimi deležniki. V skladu s členom 4(3) PDEU pristojnosti, ki jih izvaja Unija, ne pomenijo, da se državam članicam preprečuje izvajanje njihovih posameznih pristojnosti. Za dobro

([17]) Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

([18]) Sklep št. 243/2012/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o vzpostavitvi večletnega programa politike radijskega spektra (UL L 81, 21.3.2012, str. 7).

uporabo sredstev Unije pa je ustrezno, da Komisija v čim večji meri zagotovi, da so dejavnosti, ki se izvajajo v okviru Programa, skladne z dejavnostmi držav članic, ne da bi pri tem prišlo do kakršnega koli nepotrebnega podvajanja prizadevanj.

(51) Člen 154 finančne uredbe določa, da se lahko Komisija na podlagi rezultatov predhodne ocene opre na sisteme in postopke oseb ali subjektov, ki jim je zaupano izvrševanje finančnih sredstev Unije. Po potrebi bi bilo treba v ustreznem sporazumu o prispevku opredeliti posebne prilagoditve za te sisteme in postopke (nadzorne ukrepe) ter ureditve za obstoječe pogodbe.

(52) Program ima močno mednarodno razsežnost, saj pokriva ves svet. Mednarodni partnerji, njihove vlade in državljani bodo prejemniki nabora storitev Programa v korist mednarodnega sodelovanja Unije in držav članic s temi partnerji. Za zadeve, povezane s Programom, bi lahko Komisija v okviru svojih pristojnosti in v imenu Unije usklajevala dejavnosti na mednarodni ravni.

(53) Na podlagi strokovnega znanja, pridobljenega v zadnjih letih pri upravljanju, delovanju in zagotavljanju storitev v zvezi s komponentama Galileo in EGNOS Vesoljskega programa Unije, je Agencija najustreznejši organ, da pod nadzorom Komisije izvaja naloge v zvezi z delovanjem vladne infrastrukture in zagotavljanjem vladnih storitev. Zato bi morala v ta namen nadalje razviti ustrezne zmogljivosti. Nato bi morala biti Agencija pooblaščena za zagotavljanje vladnih storitev in bi ji moralo biti mogoče v celoti ali delno zaupati operativno upravljanje vladne infrastrukture.

(54) Kar zadeva varnost, bi morala biti Agencija glede na izkušnje na tem področju odgovorna, da prek svojega odbora za varnostno akreditacijo zagotavlja varnostne akreditacije vladnih storitev in infrastrukture. Poleg tega bi morala Agencija, če je operativno pripravljena, zlasti kar zadeva zadostne človeške vire, opravljati naloge, ki ji jih je zaupala Komisija. Agencija bi morala, kadar je mogoče, izkoristiti svoje strokovno znanje, na primer pri dejavnostih evropskega globalnega satelitskega navigacijskega sistema (EGNSS). Ko se Agenciji zaupajo naloge, bi ji bilo treba dati na voljo ustrezne človeške, upravne in finančne vire, da bi lahko v celoti opravljala svoje naloge in poslanstvo.

(55) Za zagotovitev delovanja vladne infrastrukture in za lažje zagotavljanje vladnih storitev bi bilo treba Agenciji omogočiti, da s sporazumi o prispevku na druge subjekte, in sicer v okviru njihovih pristojnosti, prenese določene dejavnosti, pod pogoji posrednega upravljanja, ki se uporabljajo za Komisijo, kot je določeno v finančni uredbi.

(56) ESA je mednarodna organizacija z obsežnim strokovnim znanjem na področju vesolja, tudi v satelitskih komunikacijah, zato je pomemben partner pri izvajanju različnih vidikov vesoljske politike Unije. V zvezi s tem bi morala biti ESA zmožna zagotavljati Komisiji strokovno znanje, med drugim za pripravo specifikacij in izvajanje tehničnih vidikov Programa. V ta namen bi morala biti ESA pooblaščena za nadzor nad dejavnostmi razvoja in potrjevanja v okviru Programa, hkrati pa bi lahko podprla ocenjevanje pogodb, sklenjenih v okviru izvajanja Programa.

(57) Zaradi velikega pomena z vesoljem povezanih dejavnosti za gospodarstvo Unije in življenja državljanov Unije bi morali biti ključni prednostni nalogi Programa doseganje in ohranjanje visoke stopnje varnosti, zlasti zaradi zaščite interesov Unije in držav članic, vključno v zvezi s tajnimi in občutljivimi netajnimi podatki.

(58) ESZD lahko glede na svoje specifično strokovno znanje in redne kontakte z organi tretjih držav in mednarodnih organizacij v skladu s Sklepom Sveta 2010/427/EU ([19]) pomaga Komisiji pri izvajanju nekaterih nalog v zvezi z varnostjo Programa na področju zunanjih odnosov.

([19]) Sklep Sveta 2010/427/EU z dne 26. julija 2010 o organizaciji in delovanju Evropske službe za zunanje delovanje (UL L 201, 3.8.2010, str. 30).

(59) Brez poseganja v izključno pristojnost držav članic na področju nacionalne varnosti, kot je določeno v členu 4(2) PEU, in v pravico držav članic, da v skladu s členom 346 PDEU zaščitijo svoje bistvene varnostne interese, bi bilo treba poskrbeti za posebno upravljanje varnosti, da se zagotovi nemoteno izvajanje Programa. To upravljanje bi moralo temeljiti na treh ključnih načelih. Prvo načelo je, da je treba bogate in edinstvene izkušnje držav članic na področju varnostnih zadev nujno upoštevati v največji možni meri. Drugo načelo je, da morajo biti zaradi preprečevanja nasprotij interesov in morebitnih pomanjkljivosti pri uporabi varnostnih pravil operativne funkcije ločene od funkcij v zvezi z varnostno akreditacijo. Tretje načelo je, da je subjekt, odgovoren za upravljanje celotne infrastrukture Programa ali njenega dela, hkrati tudi najprimernejši za upravljanje varnosti nalog, ki so mu zaupane. Varnost Programa bi temeljila na izkušnjah, pridobljenih pri izvajanju Vesoljskega programa Unije v zadnjih letih. Dobro upravljanje varnosti zahteva tudi, da morajo biti vloge ustrezno porazdeljene med različne akterje. Kot odgovorna za izvajanje Programa bi morala Komisija brez poseganja v pristojnosti držav članic na področju nacionalne varnosti skupaj z državami članicami določiti splošne varnostne zahteve, ki se uporabljajo za Program. Zlasti na področju tajnih podatkov bi moralo upravljanje varnosti Programa odražati posamezne vloge in področja pristojnosti Sveta in držav članic pri ocenjevanju in odobritvi šifrirnih izdelkov za varovanje tajnih podatkov EU.

(60) Kibernetska varnost in fizična varnost infrastrukture Programa, tako na Zemlji kot v vesolju, pa tudi njena fizična redundanca, so ključne za zagotavljanje kontinuitete storitev in delovanje sistema. Zato bi bilo treba pri določanju splošnih varnostnih zahtev ustrezno upoštevati potrebo po zaščiti sistema in njegovih storitev pred kibernetskimi napadi in grožnjami za satelite, tudi z uporabo novih tehnologij ter s podpiranjem odzivanja na tovrstne kibernetske napade in okrevanja po njih.

(61) Kadar je ustrezno, bi morala Komisija po analizi tveganj in groženj opredeliti strukturo za spremljanje varnosti. Ta struktura za spremljanje varnosti bi morala biti subjekt, ki upošteva navodila, pripravljena v okviru Sklepa Sveta (SZVP) 2021/698 ([20]).

(62) Komisija in visoki predstavnik bi morala brez poseganja v pristojnosti držav članic na področju nacionalne varnosti v okviru svojih pristojnosti zagotoviti varnost Programa v skladu s to uredbo in, kadar je ustrezno, s Sklepom (SZVP) 2021/698.

(63) Vladni akterji Unije bodo vladne storitve, ki se zagotavljajo v okviru Programa, uporabljali v misijah in operacijah, ki so kritične za zaščito, obrambo in varnost, ter pri zaščiti kritične infrastrukture. Za take storitve in infrastrukturo bi bila zato potrebna varnostna akreditacija.

(64) Nujno je, da se dejavnosti varnostne akreditacije izvajajo na podlagi skupne odgovornosti za varnost Unije in njenih držav članic, in sicer s prizadevanjem za dosego soglasja in vključitev vseh, ki jih to zadeva, ter z uvedbo postopka za stalno spremljanje tveganja. Potrebno je tudi, da tehnične dejavnosti varnostne akreditacije izvajajo strokovnjaki, ki so ustrezno usposobljeni za akreditiranje kompleksnih sistemov in imajo varnostno dovoljenje ustrezne stopnje.

(65) Na podlagi člena 17 PEU je Komisija odgovorna za upravljanje programov, ki se v skladu s pravili iz finančne uredbe lahko oddajo tretjim stranem v okviru posrednega upravljanja. V zvezi s tem mora Komisija zagotoviti, da naloge, ki jih izvajajo tretje strani za izvajanje Programa v okviru posrednega upravljanja, ne ogrožajo varnosti Programa, zlasti kar zadeva nadzor nad tajnimi podatki. Zato bi bilo treba pojasniti, da kadar Komisija zaupa ESA izvajanje nalog v okviru Programa, bi morali ustrezni sporazumi o prispevku zagotoviti, da se tajni podatki, ki jih ustvari ESA, v skladu s Sklepom Sveta 2013/488/EU ([21]) in Sklepom Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ([22]) štejejo za tajne podatke EU, ki so nastali v pristojnosti Komisije.

([20]) Sklep Sveta (SZVP) 2021/698 z dne 30. aprila 2021 o varnosti sistemov in storitev, ki so nameščeni, delujejo in se uporabljajo v okviru Vesoljskega programa Unije in lahko vplivajo na varnost Unije, ter razveljavitvi Sklepa 2014/496/SZVP (UL L 170, 12.5.2021, str. 178).

([21]) Sklep Sveta 2013/488/EU z dne 23. septembra 2013 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 274, 15.10.2013, str. 1).

([22]) Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 72, 17.3.2015, str. 53).

(66) Akterji Unije in držav članic bi lahko vladne storitve Programa uporabljali tudi v misijah in operacijah, ki so kritične za zaščito in varnost. Da bi torej zaščitili ključne varnostne interese Unije in njenih držav članic, so potrebni ukrepi za zagotovitev potrebne ravni neodvisnosti od tretjih strani (tretjih držav in subjektov iz tretjih držav), in sicer pri vseh elementih Programa. Taki ukrepi bi lahko vključevali vesoljske in zemeljske tehnologije na ravni komponent, podsistemov ali sistemov, proizvodno industrijo, lastnike in upravljavce vesoljskih sistemov ter fizično lokacijo komponent zemeljskih sistemov.

(67) Članice Evropskega združenja za prosto trgovino (Efta), ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke, pa tudi države evropske sosedske politike in druge tretje države lahko v Programu sodelujejo samo na podlagi sporazuma, sklenjenega v skladu s členom 218 PDEU.

(68) Na podlagi Sklepa Sveta (EU) 2021/1764 ([23]) so osebe in subjekti s sedežem v čezmorskih državah ali ozemljih upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji Programa ter morebitnimi ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je zadevna čezmorska država ali ozemlje povezano.

(69) Na podlagi odstavkov 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ([24]) bi bilo treba Program oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede spremljanja, pri tem pa se izogibati nalaganju upravnega bremena, zlasti državam članicam, in pretiranemu urejanju. Kadar je ustrezno, bi morale te zahteve vključevati merljive kazalnike kot podlago za ocenjevanje učinkov Programa. Pri oceni Programa bi bilo treba upoštevati ugotovitve ocene Vesoljskega programa Unije, ki se nanašajo na komponento GOVSATCOM, ki je bila izvedena v okviru Uredbe (EU) 2021/696.

(70) Za zagotovitev stalne ustreznosti kazalnikov za poročanje o napredku Programa ter okvira za spremljanje in ocenjevanje Programa bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s spreminjanjem Priloge k tej uredbi glede kazalnikov, dopolnjevanjem te uredbe z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje in dopolnjevanjem te uredbe z določitvijo lastnosti zbirke podatkov o vesoljskih sredstvih Programa ter metodologije in postopkov za njeno vzdrževanje in posodabljanje. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

(71) Za dobro javno upravljanje in glede na sinergije med Programom in komponento GOVSATCOM bi programski odbor, ustanovljen v okviru Uredbe (EU) 2021/696 v sestavi za GOVSATCOM, moral služiti tudi kot odbor za namene Programa. Za zadeve v zvezi z varnostjo Programa bi se programski odbor moral sestati v posebni sestavi za varnost.

([23]) Sklep Sveta (EU) 2021/1764 z dne 5. oktobra 2021 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, vključno z Grenlandijo) (UL L 355, 7.10.2021, str. 6).

([24]) UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

(72) Ker so za dobro javno upravljanje potrebni enotno vodenje Programa, hitrejše sprejemanje odločitev in enakopraven dostop do informacij, bi moralo biti predstavnikom subjektov, ki so jim zaupane naloge, povezane s Programom, omogočeno, da kot opazovalci sodelujejo pri delu programskega odbora, ustanovljenega pri uporabi Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ([25]). Iz istih razlogov bi lahko imeli predstavniki tretjih držav in mednarodnih organizacij, ki so sklenile mednarodni sporazum z Unijo, povezan s Programom, možnost sodelovanja pri delu programskega odbora, ob upoštevanju varnostnih omejitev in v skladu s pogoji takega sporazuma. Predstavniki subjektov, ki so jim zaupane naloge, povezane s Programom, tretjih držav in mednarodnih organizacij ne bi smeli imeti pravice sodelovati pri glasovanju v programskem odboru. Pogoji za udeležbo opazovalcev in *ad hoc* udeležencev bi morali biti določeni v poslovniku programskega odbora.

(73) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v zvezi s sprejetjem podrobnih pravil o zagotavljanju vladnih storitev, operativnih zahtev za vladne storitve, portfelja storitev za vladne storitve, sklepov o prispevkih v zvezi s sporazumi o prispevkih in programov dela, pa tudi določitvijo dodatnih zahtev za sodelovanje tretjih držav in mednarodnih organizacij v Programu. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.

(74) Vladne storitve, ki temeljijo na vladni infrastrukturi, bi bilo treba uporabnikom, ki jih pooblastijo vlade, praviloma zagotavljati brezplačno. Vendar so zmogljivosti za te storitve omejene. Če Komisija po analizi sklene, da ni dovolj zmogljivosti, bi kot del teh podrobnih pravil o zagotavljanju storitev morala imeti možnost, da v ustrezno utemeljenih primerih, kadar povpraševanje presega kapaciteto dostopa, sprejme politiko oblikovanja cen, da bi zagotovila ujemanje med ponudbo storitev in povpraševanjem po njih. Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v zvezi s sprejetjem take politike oblikovanja cen. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.

(75) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v zvezi z določitvijo ukrepov, potrebnih za opredelitev lokacije centrov, ki pripadajo zemeljski vladni infrastrukturi. Komisija bi morala imeti možnost, da za izbiro teh lokacij upošteva operativne in varnostne zahteve ter obstoječo infrastrukturo. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.

(76) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v zvezi z določitvijo splošnih varnostnih zahtev. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011. Države članice bi morale imeti možnost, da v največji možni meri nadzirajo splošne varnostne zahteve Programa. Pri sprejemanju izvedbenih aktov na področju varnosti Programa bi moral Komisiji pomagati programski odbor v posebni sestavi za varnost. Glede na občutljivost varnostnih zadev bi si predsednik programskega odbora moral prizadevati poiskati rešitve, ki bi v programskem odboru imele največjo možno podporo. Komisija ne bi smela sprejemati izvedbenih aktov, ki bi določali splošne varnostne zahteve Programa, kadar programski odbor ne poda mnenja. Kadar je sodelovanje sestave za varnost programskega odbora določeno drugače, bi moralo tako sodelovanje potekati v skladu s poslovnikom programskega odbora.

(77) Program dopolnjuje obstoječi Vesoljski program Unije z vključevanjem in razširitvijo njegovih ciljev in ukrepov za vzpostavitev varnega in vesoljskega sistema povezljivosti za Unijo. To bi bilo treba upoštevati pri oceni Programa.

([25]) Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

(78) Ker ciljev te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov ukrepa, ki presegajo finančne in tehnične zmogljivosti katere koli posamezne države članice, lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

(79) Program bi bilo treba vzpostaviti za obdobje petih let, da se njegovo trajanje uskladi s trajanjem večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 iz Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ([26]) (v nadaljnjem besedilu: večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027).

(80) Da bi omogočili čim prejšnji začetek izvajanja te uredbe, da bi dosegli njene cilje, bi morala začeti veljati čim prej –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

S to uredbo se vzpostavi Program Unije za varno povezljivost (v nadaljnjem besedilu: Program) za preostalo obdobje večletnega finančnega okvira 2021–2027. Določa cilje Programa, proračun za obdobje 2023–2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja ter pravila za izvajanje Programa, ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/696.

Člen 2

Opredelitev pojmov

Za namene te uredbe se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(1) „vesoljsko plovilo“ pomeni vesoljsko plovilo, kot je opredeljeno v členu 2, točka 1, Uredbe (EU) 2021/696;

(2) „vesoljski odpadki“ pomeni vesoljske odpadke, kot so opredeljeni v členu 2, točka 4, Uredbe (EU) 2021/696;

(3) „koristni tovor“ pomeni opremo, ki jo nosi vesoljsko plovilo in je namenjena za izvedbo določene misije v vesolju;

(4) „vesoljski ekosistem“ pomeni mrežo sodelujočih podjetij, ki delujejo v vrednostnih verigah v vesoljskem sektorju, od najmanjših zagonskih podjetij do največjih podjetij, ter zajema segmente vesoljskega trga, ki so višje in nižje v verigi;

(5) „evropska infrastruktura za kvantno komunikacijo ali EuroQCI“ pomeni medsebojno povezano vesoljsko, zemeljsko in prizemno infrastrukturo, ki so vključene v sistem varne povezljivosti in uporablja kvantno tehnologijo;

(6) „vozlišče GOVSATCOM“ pomeni vozlišče GOVSATCOM, kot je opredeljeno v členu 2, točka 23, Uredbe (EU) 2021/696;

(7) „Agencija“ pomeni Agencijo Evropske unije za vesoljski program, ustanovljeno z Uredbo (EU) 2021/696;

([26]) Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11).

(8) „tajni podatki EU“ pomeni tajne podatke EU, kot so opredeljeni v členu 2, točka 25, Uredbe (EU) 2021/696;

(9) „občutljivi netajni podatki“ pomeni občutljive netajne podatke, kot so opredeljeni v členu 2, točka 26, Uredbe (EU) 2021/696;

(10) „operacija mešanega financiranja“ pomeni operacijo mešanega financiranja, kot je opredeljena v členu 2, točka 27, Uredbe (EU) 2021/696.

Člen 3

Cilji Programa

1. Splošna cilja Programa sta:

(a) zagotovitev opravljanja in dolgoročna razpoložljivost – na ozemlju Unije in po vsem svetu – ter neprekinjen dostop do varnih, avtonomnih, visokokakovostnih, zanesljivih in stroškovno učinkovitih satelitskih vladnih komunikacijskih storitev za uporabnike, ki jih pooblastijo vlade, in sicer z vzpostavitvijo večorbitalnega sistema varne povezljivosti pod civilnim nadzorom in s podpiranjem zaščite kritične infrastrukture v smislu Direktive Sveta 2008/114/ES ([27]), spremljanjem razmer, zunanjimi ukrepi, kriznim upravljanjem in aplikacijami, ki so kritične za gospodarstvo, okolje, varnost in obrambo, s čimer se povečujeta odpornost in avtonomija Unije in držav članic ter krepi njihova tehnološka in industrijska baza satelitskih komunikacij, pri čemer se je treba izogibati pretiranemu zanašanju na rešitve, ki se ne zagotavljajo znotraj Unije, zlasti za kritično infrastrukturo in dostop do vesolja;

(b) omogočanje zagotavljanja komercialnih storitev ali storitev, ki jih zasebni sektor ponuja uporabnikom, ki jih pooblastijo vlade, na podlagi komercialne infrastrukture, pod tržnimi pogoji v skladu z veljavnim konkurenčnim pravom Unije, da se med drugim olajša nadaljnji razvoj visokohitrostne širokopasovne in nemotene povezljivosti po vsem svetu ter odpravijo komunikacijske bele lise in poveča kohezija med ozemlji držav članic, hkrati pa premosti digitalni razkorak in, kadar je ustrezno, prispeva k splošnim ciljem iz člena 3 Direktive (EU) 2018/1972.

2. Posebni cilji Programa so:

(a) dopolniti in vključiti obstoječe in prihodnje zmogljivosti komponente GOVSATCOM v sistem varne povezljivosti;

(b) izboljšati odpornost, varnost in avtonomnost komunikacijskih storitev Unije in držav članic;

(c) nadalje razvijati EuroQCI in jo postopno vključevati v sistem varne povezljivosti;

(d) zagotoviti pravico do uporabe orbitalnih mest in ustreznih frekvenc;

(e) povečati odpornost komunikacijskih storitev Unije in držav članic ter kibernetsko odpornost Unije z razvojem redundance, pasivne, proaktivne in reaktivne kibernetske zaščite ter operativne kibernetske varnosti in zaščitnih ukrepov proti kibernetskim grožnjam ter drugih ukrepov proti elektromagnetnim grožnjam;

(f) kadar je mogoče, omogočiti razvoj komunikacijskih in dodatnih nekomunikacijskih storitev, zlasti z izboljšanjem komponent Vesoljskega programa Unije, ustvarjanjem sinergij med njimi ter razširitvijo njihovih zmogljivosti in storitev, pa tudi razvoj nekomunikacijskih storitev, ki se za države članice zagotovijo z gostitvijo dodatnih satelitskih podsistemov, vključno s koristnim tovorom;

(g) spodbujati inovacije, učinkovitost ter razvoj in uporabo prelomnih tehnologij in inovativnih poslovnih modelov v celotnem evropskem vesoljskem ekosistemu, vključno z akterji novega vesolja, novimi udeleženci, zagonskimi podjetji in MSP, da bi okrepili konkurenčnost vesoljskega sektorja Unije;

(h) izboljšati varno povezljivost na geografskih območjih strateškega interesa, kot sta Afrika in Arktika, pa tudi baltska, črnomorska, sredozemska regija in Atlantik;

([27]) Direktiva Sveta 2008/114/ES z dne 8. decembra 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe za izboljšanje njene zaščite (UL L 345, 23.12.2008, str. 75).

(i) izboljšati varnost in trajnost dejavnosti v vesolju z izvajanjem ustreznih ukrepov za zagotovitev in spodbujanje odgovornega ravnanja v vesolju pri izvajanju Programa, vključno s prizadevanji za preprečevanje širjenja vesoljskih odpadkov.

3. Prednostna razvrstitev in razvoj dodatnih nekomunikacijskih storitev iz odstavka 2, točka (f), tega člena ter njihovo financiranje morajo biti skladni s cilji Uredbe (EU) 2021/696, preučiti jih pa mora programski odbor v ustrezni sestavi, kot je določeno v Uredbi (EU) 2021/696.

Člen 4

Dejavnosti v okviru Programa

1. Opravljanje vladnih storitev iz člena 10(1) se zagotovi z naslednjimi zaporednimi dejavnostmi, ki dopolnjujejo in vključujejo komponento GOVSATCOM v sistem varne povezljivosti:

(a) opredelitev, zasnova, razvoj, potrjevanje ter povezane dejavnosti uvajanja za izgradnjo vesoljske in zemeljske infrastrukture, potrebne za zagotavljanje prvih vladnih storitev do leta 2024;

(b) dejavnosti postopnega uvajanja za dokončanje vesoljske in zemeljske infrastrukture, potrebne za zagotavljanje naprednih vladnih storitev, da se čim prej izpolnijo potrebe uporabnikov, ki jih pooblastijo vlade, tako da bi do leta 2027 dosegli polno operativno zmogljivost;

(c) razvoj in uvedba EuroQCI za namen postopnega vključevanja v sistem varne povezljivosti;

(d) dejavnosti izkoriščanja za zagotavljanje vladnih storitev, ki zajemajo delovanje, vzdrževanje, stalno izboljševanje in zaščito vesoljske in zemeljske infrastrukture, vključno z nadgradnjo in upravljanjem zaradi zastarelosti;

(e) razvoj prihodnjih generacij vesoljske in zemeljske infrastrukture ter razvoj vladnih storitev.

2. Opravljanje komercialnih storitev zagotavljajo izvajalci iz člena 19.

Člen 5

Infrastruktura sistema varne povezljivosti

1. Sistem varne povezljivosti se vzpostavi z opredelitvijo, zasnovo, razvojem, izgradnjo in delovanjem večorbitalne infrastrukture za povezljivost, ki se prilagodi razvoju vladnega povpraševanja po satelitskih komunikacijah in ponuja nizko latenco. Sistem mora biti modularni, da bi se izpolnili cilji iz člena 3 in vzpostavil portfelj storitev za vladne storitve iz člena 10(1). Dopolnjuje in združuje obstoječe in prihodnje zmogljivosti, ki se uporabljajo v okviru komponente GOVSATCOM. Sestavljata ga vladna infrastruktura iz odstavka 2 tega člena in komercialna infrastruktura iz odstavka 4 tega člena.

2. Vladna infrastruktura sistema varne povezljivosti vključuje vsa povezana zemeljska in vesoljska sredstva, potrebna za zagotavljanje vladnih storitev, kot je določeno v členu 10(1), točki (a) in (b), te uredbe, vključno z naslednjimi sredstvi:

(a) bodisi sateliti bodisi satelitskimi podsistemi, vključno s koristnimi tovori;

(b) EuroQCI;

(c) infrastrukturo za spremljanje varnosti vladne infrastrukture in vladnih storitev;

(d) zemeljsko infrastrukturo za zagotavljanje storitev uporabnikom, ki jih pooblastijo vlade, vključno z infrastrukturo zemeljskega segmenta GOVSATCOM, ki jo je treba nadgraditi, zlasti vozlišča GOVSATCOM iz člena 67 Uredbe (EU) 2021/696.

Kadar je ustrezno, vladna infrastruktura gosti dodatne satelitske podsisteme, zlasti koristne tovore, ki se lahko uporabljajo kot del vesoljske infrastrukture komponent Vesoljskega programa Unije iz člena 3 Uredbe (EU) 2021/696 pod pogoji iz navedene uredbe, pa tudi satelitske podsisteme, ki se uporabljajo za zagotavljanje nekomunikacijskih storitev za države članice.

3. Komisija po odprtem in preglednem postopku z izvedbenimi akti, kadar je potrebno, sprejme ukrepe, potrebne za določitev lokacije centrov, ki pripadajo zemeljski vladni infrastrukturi, v skladu s splošnimi varnostnimi zahtevami iz člena 30(3) te uredbe. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 47(3) te uredbe.

Za zaščito varnostnih interesov Unije in njenih držav članic so centri iz prvega pododstavka tega odstavka, kadar je mogoče, na ozemlju držav članic, ureja pa jih sporazum o gostovanju v obliki upravnega sporazuma med Unijo in zadevno državo članico.

Kadar centrov ni mogoče namestiti na ozemlju držav članic, lahko Komisija določi lokacijo takih centrov na ozemlju članic Efta, ki so članice EGP, ali na ozemlju druge tretje države na podlagi sporazuma o gostovanju med Unijo in zadevno tretjo državo, sklenjenega v skladu s členom 218 PDEU.

Ne glede na prvi pododstavek tega odstavka se lokacija vozlišč GOVSATCOM določi v skladu s členom 67(2) Uredbe (EU) 2021/696.

4. Komercialna infrastruktura sistema varne povezljivosti vključuje vsa vesoljska in zemeljska sredstva, razen tistih, ki so del vladne infrastrukture. Komercialna infrastruktura ne sme ovirati delovanja ali varnosti vladne infrastrukture. Komercialno infrastrukturo in vsa s tem povezana tveganja v celoti financirajo izvajalci iz člena 19, da se izpolni cilj iz člena 3(1), točka (b).

5. Za zaščito varnostnih interesov Unije vesoljska sredstva vladne infrastrukture izstrelijo obstoječi in prihodnji ponudniki storitev – vključno s tistimi, ki uporabljajo majhne in mikro nosilne rakete, – ki izpolnjujejo pogoje za upravičenost in sodelovanje iz člena 22, in sicer le v upravičenih izrednih okoliščinah z ozemlja tretje države.

Člen 6

Lastništvo in uporaba sredstev

1. Unija je lastnica vseh opredmetenih in neopredmetenih sredstev, ki so del vladne infrastrukture, razvite v okviru Programa, kot je navedeno v členih 5(2) in 19(10), z izjemo prizemne infrastrukture EuroQCI, ki je v lasti držav članic. V ta namen Komisija zagotavlja, da pogodbe, sporazumi in drugi dogovori v zvezi z dejavnostmi, s katerimi se lahko morda ustvarijo ali razvijejo taka sredstva, vključujejo določbe, s katerimi se zagotavlja lastništvo Unije nad navedenimi sredstvi.

2. Komisija zagotovi, da ima Unija naslednje pravice:

(a) pravico do uporabe frekvenc, potrebnih za prenos signalov, ki jih ustvari vladna infrastruktura, v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi ter ustreznimi licenčnimi sporazumi, kar je omogočeno z ustreznimi prijavami frekvenc, ki jih zagotovijo države članice in ki ostanejo v pristojnosti držav članic;

(b) pravico do dajanja prednosti zagotavljanju vladnih storitev pred komercialnimi storitvami v skladu s pogoji, ki se določijo v pogodbah iz člena 19, in ob upoštevanju potreb uporabnikov, ki jih pooblastijo vlade, iz člena 12(1).

3. Komisija si prizadeva skleniti pogodbe, sporazume ali druge dogovore s tretjimi stranmi, vključno z izvajalci iz člena 19, v zvezi s:

(a) predhodno obstoječimi lastninskimi pravicami glede opredmetenih in neopredmetenih sredstev, ki so del vladne infrastrukture;

(b) pridobitvijo lastništva ali licenčnih pravic glede drugih opredmetenih in neopredmetenih sredstev, ki so potrebna za izvajanje vladne infrastrukture.

4. Kadar sredstva iz odstavkov 1, 2 in 3 obsegajo pravice intelektualne lastnine, Komisija te pravice čim bolj učinkovito upravlja, pri čemer upošteva:

(a) potrebo po tem, da se zaščitijo in ovrednotijo sredstva;

(b) legitimne interese vseh zadevnih deležnikov;

(c) potrebo po zagotavljanju konkurenčnih in dobro delujočih trgov ter razvijanju novih tehnologij;

(d) potrebo po kontinuiteti storitev, ki jih zagotavlja Program.

5. Kadar je ustrezno, Komisija zagotovi, da zadevne pogodbe, sporazumi in drugi dogovori vključujejo možnost prenosa teh pravic intelektualne lastnine na tretje strani ali podelitev licenc tretjim stranem za te pravice, vključno z ustvarjalcem intelektualne lastnine, in da lahko te tretje strani prosto uživajo te pravice, kadar je to potrebno za izvajanje njihovih nalog na podlagi te uredbe.

Člen 7

Ukrepi v podporo inovativnemu in konkurenčnemu vesoljskemu ekosistemu Unije

1. Program v skladu s ciljem iz člena 3(2), točka (g), te uredbe podpira inovativen in konkurenčen vesoljski ekosistem Unije, vključno z novim vesoljem, ter zlasti dejavnosti, določene v členu 6 Uredbe (EU) 2021/696.

2. Komisija spodbuja inovacije v vesoljskem ekosistemu Unije, vključno z novim vesoljem, v celotnem obdobju Programa, tako da:

(a) določi merila za oddajo naročil iz člena 19, ki zagotavljajo čim širšo udeležbo zagonskih podjetij in MSP iz vse Unije in vzdolž celotne vrednostne verige;

(b) zahteva, da izvajalci iz člena 19 v skladu s členom 21 pripravijo načrt za kar najširše vključevanje novih udeležencev, zagonskih podjetij in MSP iz vse Unije v dejavnosti na podlagi pogodb iz člena 19;

(c) zahteva, da novi udeleženci, zagonska podjetja, MSP ter podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo iz vse Unije s pogodbami iz člena 19 končnim uporabnikom lahko zagotavljajo lastne storitve;

(d) spodbuja uporabo in razvoj odprtih standardov, odprtokodnih tehnologij in interoperabilnosti v arhitekturi sistema varne povezljivosti, da se omogočijo sinergije, optimizirajo stroški, izboljša zanesljivost, spodbudijo inovacije in izkoristijo prednosti široke konkurence;

(e) spodbuja razvoj in proizvodnjo kritičnih tehnologij, potrebnih za izkoriščanje vladnih storitev, v Uniji.

3. Komisija poleg tega:

(a) podpira naročanje in združevanje pogodb o storitvah za potrebe Programa s ciljem dolgoročnega uporabljanja in spodbujanja zasebnih naložb, vključno s skupnim javnim naročanjem;

(b) promovira in spodbuja večjo udeležbo žensk ter določitev ciljev enakosti in vključevanja v razpisni dokumentaciji;

(c) prispeva k razvoju naprednih znanj in spretnosti na področjih, povezanih z vesoljem, in k dejavnostim usposabljanja.

Člen 8

Okoljska in vesoljska trajnost

1. Program se izvaja z namenom zagotavljanja okoljske in vesoljske trajnosti. V ta namen pogodbe in postopki iz člena 19 vključujejo določbe o:

(a) čim večjem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, ki nastajajo pri razvoju, proizvodnji in uvajanju infrastrukture;

(b) vzpostavitvi sistema za izravnavo preostalih emisij toplogrednih plinov;

(c) ustreznih ukrepih za zmanjšanje vidnega in nevidnega onesnaženja s sevanjem, ki ga povzročajo vesoljska plovila in ki lahko ovira astronomska opazovanja ali druge vrste raziskav in opazovanj;

(d) uporabi ustreznih tehnologij za preprečevanje trkov za vesoljska plovila;

(e) predložitvi in izvajanju celovitega načrta za zmanjšanje vesoljskih odpadkov pred fazo uvajanja, vključno s podatki o položaju v orbiti, za zagotovitev, da se sateliti v konstelaciji izognejo vesoljskim odpadkom.

2. Pogodbe in postopki iz člena 19 te uredbe vključujejo obveznost zagotavljanja podatkov, zlasti o efemeridah in načrtovanih manevrih, subjektom, ki so odgovorni za pripravo informacij v zvezi s SST, kot so opredeljene v členu 2, točka 10, Uredbe (EU) 2021/696, ter storitev v zvezi s SST, kot so opredeljene v členu 55 navedene uredbe.

3. Komisija zagotovi, da se vzdržuje celovita zbirka podatkov o vesoljskih sredstvih Programa, ki vsebuje predvsem podatke v zvezi z vidikom okoljske in vesoljske trajnosti.

4. Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 45 za dopolnitev te uredbe z določitvijo lastnosti zbirke podatkov iz odstavka 3 tega člena ter metodologije in postopkov za njeno vzdrževanje in posodabljanje.

5. Področje uporabe delegiranih aktov, sprejetih v skladu odstavkom 4, je omejeno na:

(a) vesoljska sredstva, ki so v lasti Unije, kot je navedeno v členih 5(2) in 19(10);

(b) vesoljska sredstva, ki so v lasti izvajalcev iz člena 19, kot je navedeno v členih 5(4) in 19(10).

POGLAVJE II

Storitve in udeleženci

Člen 9

Vladne storitve

1. Vladne storitve se zagotovijo udeležencem Programa iz člena 11(1), (2) in (3).

2. Komisija z izvedbenimi akti sprejme podrobna pravila o zagotavljanju vladnih storitev, pri čemer upošteva člen 66 Uredbe (EU) 2021/696, na podlagi konsolidiranega povpraševanja, ki izhaja iz trenutnih in pričakovanih potreb po različnih storitvah, kot se opredelijo skupaj z državami članicami, in o dinamičnem dodeljevanju virov in prednostni razvrstitvi vladnih storitev med različnimi udeleženci Programa glede na ustreznost in kritičnost potreb uporabnikov ter, kadar je ustrezno, stroškovno učinkovitost.

3. Vladne storitve iz člena 10(1) se uporabnikom, ki jih pooblastijo vlade, zagotavljajo brezplačno.

4. Komisija kupuje storitve iz člena 10(2) pod tržnimi pogoji v skladu z veljavnimi določbami finančne uredbe, da bi zagotovila opravljanje teh storitev za vse države članice. Natančna dodelitev zmogljivosti in proračunskih sredstev za te storitve se določi v izvedbenem aktu iz odstavka 2 tega člena na podlagi prispevka držav članic.

5. Z odstopanjem od odstavka 3 tega člena Komisija v ustrezno utemeljenih primerih, kadar je nujno treba zagotoviti ujemanje med ponudbo vladnih storitev in povpraševanjem po njih, z izvedbenimi akti sprejme politiko oblikovanja cen, ki je skladna s politiko oblikovanja cen iz člena 63(1) Uredbe (EU) 2021/696.

Komisija s sprejetjem politike oblikovanja cen zagotovi, da zagotavljanje vladnih storitev ne izkrivlja konkurence, da je na voljo dovolj vladnih storitev in da opredeljena cena ne bo ustvarila čezmernega nadomestila za izvajalce iz člena 19.

6. Izvedbeni akti iz odstavkov 2 in 5 tega člena se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 47(3).

7. Postopno zagotavljanje vladnih storitev se zagotovi, kot je določeno v portfelju storitev iz člena 10(1), odvisno od razpoložljivosti infrastrukture sistema varne povezljivosti, po izvedbi dejavnosti iz člena 4(1), točki (a) in (b), ter po potrebi na podlagi in ob uporabi obstoječih storitev in zmogljivosti.

8. Enaka obravnava držav članic se zagotovi pri opravljanju vladnih storitev v skladu z njihovimi potrebami, kot je navedeno v členu 25(7).

Člen 10

Portfelj storitev za vladne storitve

1. Portfelj storitev za vladne storitve se določi v skladu z odstavkom 4 tega člena. Zajema vsaj naslednje kategorije storitev in dopolnjuje portfelj storitev GOVSATCOM iz člena 63(3) Uredbe (EU) 2021/696:

(a) storitve, omejene na uporabnike, ki jih pooblastijo vlade, na podlagi vladne infrastrukture, ki zahtevajo visoko raven varnosti in ki niso primerne za storitve iz odstavka 2 tega člena, kot so zanesljive storitve z nizko latenco na svetovni ravni ali zanesljiv prenos vesoljskih podatkov;

(b) kvantne komunikacijske storitve, kot so storitve kvantnega razdeljevanja ključa.

2. Portfelj storitev za vladne storitve zajema tudi storitve za uporabnike, ki jih pooblastijo vlade, na podlagi komercialne infrastrukture, kot so zanesljive storitve z nizko latenco na svetovni ravni ali ozkopasovne storitve na svetovni ravni.

3. Portfelj storitev za vladne storitve vključuje tudi tehnične specifikacije za vsako kategorijo storitev, kot so geografska pokritost, frekvenca, pasovna širina, uporabniška oprema in varnostni elementi.

4. Komisija z izvedbenimi akti sprejme portfelj storitev za vladne storitve. Ti izvedbeni akti temeljijo na operativnih zahtevah iz odstavka 5 tega člena, prispevku držav članic in splošnih varnostnih zahtevah iz člena 30(3).

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 47(3).

5. Komisija z izvedbenimi akti sprejme operativne zahteve za vladne storitve v obliki tehničnih specifikacij in načrtov za izvajanje, zlasti v zvezi s kriznim upravljanjem, spremljanjem razmer in upravljanjem ključne infrastrukture, vključno z diplomatskimi in obrambnimi komunikacijskimi omrežji ter drugimi potrebami uporabnikov, ki jih pooblastijo vlade. Te operativne zahteve temeljijo na zahtevah uporabnikov Programa, so prilagojene izpolnjevanju potrjenega povpraševanja ter upoštevajo zahteve, ki izhajajo iz obstoječe uporabniške opreme in omrežij, in operativne zahteve za storitve GOVSATCOM, sprejete v skladu s členom 63(2) Uredbe (EU) 2021/696. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 47(3) te uredbe.

6. Pogoji za opravljanje storitev, ki se zagotavljajo prek komercialne infrastrukture, in povezana tveganja se določijo v pogodbah iz člena 19.

Člen 11

Udeleženci in pristojni organi Programa

1. Države članice, Svet, Komisija in ESZD so udeleženci Programa, če pooblastijo uporabnike vladnih služb oziroma zagotovijo zmogljivosti, lokacije ali podporne objekte.

2. Agencije in organi Unije lahko postanejo udeleženci Programa, če je to potrebno za izpolnjevanje njihovih nalog in v skladu s podrobnimi pravili iz upravnega dogovora, sklenjenega med zadevno agencijo ali organom in institucijo Unije, ki ju nadzira.

3. Tretje države in mednarodne organizacije lahko postanejo udeleženci Programa v skladu s členom 39.

4. Vsak udeleženec Programa imenuje en pristojni organ za varno povezljivost.

Za udeležence Programa se šteje, da izpolnjujejo zahtevo iz prvega pododstavka, če izpolnjujejo obe od naslednjih meril:

(a) so tudi udeleženci GOVSATCOM v skladu s členom 68 Uredbe (EU) 2021/696;

(b) so imenovali pristojni organ v skladu s členom 68(4) Uredbe (EU) 2021/696.

5. Prednostno razvrščanje vladnih storitev med uporabniki, ki jih pooblasti posamezni udeleženec Programa, določi in izvaja ta udeleženec Programa.

6. Pristojni organ za varno povezljivost iz odstavka 4 zagotovi, da:

(a) se vladne storitve uporabljajo v skladu s splošnimi varnostnimi zahtevami iz člena 30(3);

(b) se določijo in upravljajo pravice dostopa do vladnih storitev;

(c) se uporabniška oprema, potrebna za uporabo vladnih storitev, ter z njo povezane povezave in informacije za elektronsko komunikacijo uporabljajo in upravljajo v skladu s splošnimi varnostnimi zahtevami iz člena 30(3);

(d) se vzpostavi centralna kontaktna točka za morebitno pomoč pri poročanju o varnostnih tveganjih in grožnjah, zlasti pri odkrivanju potencialno škodljivih elektromagnetnih motenj, ki bi lahko vplivale na storitve v okviru Programa.

Člen 12

Uporabniki vladnih storitev

1. Kot uporabniki vladnih storitev so lahko pooblaščeni naslednji subjekti:

(a) javni organ Unije ali države članice ali urad, pristojen za izvajanje javnih pooblastil;

(b) fizična ali pravna oseba, ki deluje v imenu in pod nadzorom subjekta iz točke (a).

2. Uporabniki vladnih storitev iz odstavka 1 tega člena izpolnjujejo splošne varnostne zahteve iz člena 30(3), za uporabo vladnih storitev pa jih ustrezno pooblastijo udeleženci Programa iz člena 11.

POGLAVJE III

Proračunski prispevek in mehanizmi financiranja

Člen 13

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje Programa za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2027 in za kritje povezanih tveganj znašajo 1,65 milijarde EUR v tekočih cenah.

Znesek iz prvega pododstavka se iz večletnega finančnega okvira 2021–2027 okvirno razdeli na naslednji način:

(a) 1 milijarda EUR iz razdelka 1 (Enotni trg, inovacije in digitalno);

(b) 0,5 milijarde EUR iz razdelka 5 (Varnost in obramba);

(c) 0,15 milijarde EUR iz razdelka 6 (Sosedstvo in svet).

2. Program se dopolni z zneskom 0,75 milijarde EUR, ki se izvaja v okviru programa Obzorje Evropa, komponente GOVSATCOM ter Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) v najvišjem okvirnem znesku 0,38 milijarde EUR, 0,22 milijarde EUR oziroma 0,15 milijarde EUR. To financiranje se izvaja ob spoštovanju ciljev, pravil in postopkov iz Uredbe (EU) 2021/695, Sklepa (EU) 2021/764 oziroma uredb (EU) 2021/696 in (EU) 2021/947.

3. Znesek iz odstavka 1, prvi pododstavek, tega člena se uporabi za kritje vseh dejavnosti, potrebnih za izpolnitev ciljev iz člena 3(1), točka (a), in za kritje nakupa storitev iz člena 9(4). Taki odhodki lahko zajemajo tudi:

(a) študije in sestanke strokovnjakov, zlasti kar zadeva upoštevanje stroškovnih in časovnih omejitev;

(b) dejavnosti obveščanja in komuniciranja, vključno z korporativnim komuniciranjem glede prednostnih nalog politike Unije, kadar so neposredno povezane s cilji te uredbe, zlasti z namenom ustvarjanja sinergij z drugimi politikami Unije;

(c) omrežja informacijske tehnologije, katerih naloga je obdelava ali izmenjava informacij, in administrativne ukrepe za upravljanje, ki jih izvaja Komisija, tudi na področju varnosti;

(d) tehnično in administrativno pomoč za izvajanje Programa, kot so dejavnosti pripravljanja, spremljanja, nadzora, revizije in ocenjevanja, vključno z institucionalnimi sistemi informacijske tehnologije.

4. V zvezi z ukrepi, ki so upravičeni do kumulativnega financiranja iz različnih programov Unije, se opravi samo ena revizija, pri čemer se zajamejo vsi vključeni programi in ustrezna pravila, ki se zanje uporabljajo.

5. Proračunske obveznosti za dejavnosti, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razporedijo na več let v letne obroke.

6. Viri, dodeljeni državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo za Program, ob upoštevanju pogojev iz člena 26 Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ([28]). Komisija ta sredstva izvršuje neposredno v skladu s členom 62(1), prvi pododstavek, točka (a), finančne uredbe ali posredno v skladu s točko (c) navedenega pododstavka. Ti viri se uporabijo v korist zadevne države članice.

Člen 14

Kumulativno in alternativno financiranje

Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, vključno s sredstvi v okviru deljenega upravljanja, lahko prejme tudi prispevek v okviru Programa, če prispevki ne krijejo istih stroškov. Pravila zadevnega programa Unije se uporabljajo za ustrezen prispevek k ukrepu. Kumulativno financiranje ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa. Podpora v okviru različnih programov Unije se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.

Člen 15

Dodatni prispevki za Program

1. Program lahko prejme dodatne finančne prispevke ali prispevke v naravi od katerega koli od naslednjega:

(a) agencij in organov Unije;

(b) držav članic v skladu z ustreznimi sporazumi;

(c) tretjih držav, ki so udeležene v Programu v skladu z ustreznimi sporazumi;

(d) mednarodnih organizacij v skladu z ustreznimi sporazumi.

2. Dodatni finančni prispevek iz odstavka 1 tega člena in prihodki na podlagi člena 9(5) te uredbe se obravnavajo kot zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(5) finančne uredbe.

Člen 16

Prispevek ESA

ESA lahko v skladu s svojimi notranjimi pravili in postopki prek neobveznih programov ESA prispeva k dejavnostim razvoja in potrjevanja v okviru Programa, ki izhajajo iz pristopa k javnemu naročanju iz člena 19(1), pri čemer ščiti bistvene varnostne interese Unije in njenih držav članic.

([28]) Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

Člen 17

Prispevek zasebnega sektorja

Izvajalci iz člena 19 v celoti financirajo komercialno infrastrukturo iz člena 5, da se izpolni cilj iz člena 3(1), točka (b).

Člen 18

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja v okviru neposrednega upravljanja v skladu s finančno uredbo ali v okviru posrednega upravljanja z organi iz člena 62(1), prvi pododstavek, točka (c), finančne uredbe.

2. S Programom se lahko zagotovi financiranje v kateri koli obliki iz finančne uredbe, zlasti v obliki nepovratnih sredstev, nagrad in javnih naročil. Zagotovi se lahko tudi financiranje v obliki finančnih instrumentov v okviru operacij mešanega financiranja.

POGLAVJE IV

Izvajanje Programa

Člen 19

Model izvajanja

1. Program se po potrebi izvaja s postopnim pristopom do zaključka dejavnosti, določene v členu 4. Komisija v usklajevanju z državami članicami zagotovi, da pristop k javnemu naročanju omogoča čim širšo možno konkurenco, da se spodbudi ustrezna udeležba celotne industrijske vrednostne verige pri pogodbah, povezanih z zagotavljanjem storitev iz člena 10(1), in pogodbah, povezanih z nakupom storitev iz člena 10(2).

2. Dejavnosti iz člena 4 te uredbe se izvajajo prek več naročil, oddanih v skladu s finančno uredbo in načeli javnega naročanja na podlagi člena 20 te uredbe, in so lahko v obliki koncesijskih pogodb, naročil blaga, storitev ali gradenj ali mešanih naročil.

3. Pogodbe iz tega člena se pridobijo v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja ter so lahko v obliki medinstitucionalnega javnega naročila, kot je navedeno v členu 165(1) finančne uredbe med Komisijo in Agencijo, pri čemer Komisija prevzame vlogo vodilnega javnega naročnika.

4. Pristop k javnemu naročanju iz odstavka 1 tega člena in pogodbe iz tega člena je skladen z izvedbenimi akti iz členov 9(2), 10(4) in 10(5).

5. Če je rezultat pristopa k javnemu naročanju iz odstavka 1 tega člena v obliki koncesijskih pogodb, se v teh koncesijskih pogodbah določijo struktura vladne infrastrukture sistema varne povezljivosti, vloge, odgovornosti, finančna shema in porazdelitev tveganj med Unijo in izvajalci ob upoštevanju lastniške ureditve na podlagi člena 6 in financiranja Programa na podlagi poglavja III.

6. Če se koncesijska pogodba ne podeli, Komisija zagotovi optimalno izvajanje cilja iz člena 3(1), točka (a), tako da po potrebi pridobi naročilo blaga, storitve ali gradnje ali mešano naročilo.

7. Komisija sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev kontinuitete vladnih storitev, če izvajalci iz tega člena ne morejo izpolniti svojih obveznosti.

8. Kadar je ustrezno, se lahko postopki javnega naročanja za pogodbe iz tega člena izvajajo tudi v obliki skupnih javnih naročil z državami članicami v skladu s členom 165(2) finančne uredbe.

9. Pogodbe iz tega člena zlasti zagotavljajo, da opravljanje storitev na podlagi komercialne infrastrukture ohranja bistvene interese Unije ter splošne in posebne cilje Programa iz člena 3. Te pogodbe vključujejo tudi ustrezne zaščitne ukrepe, da se preprečijo čezmerna nadomestila izvajalcev iz tega člena, izkrivljanje konkurence, navzkrižja interesov, neupravičena diskriminacija ali vse druge skrite posredne prednosti. Taki zaščitni ukrepi lahko vključujejo obveznost ločenega računovodstva med zagotavljanjem vladnih storitev in zagotavljanjem komercialnih storitev, vključno z ustanovitvijo subjekta, ki je strukturno in pravno ločen od vertikalno vključenega operaterja, za zagotavljanje vladnih storitev ter zagotavljanje odprtega, pravičnega, razumnega in nediskriminatornega dostopa do infrastrukture, potrebne za opravljanje komercialnih storitev. S pogodbami je zagotovljeno tudi, da so pogoji iz člena 22 izpolnjeni ves čas njihovega trajanja.

10. Kadar se vladne in komercialne storitve za zagotavljanje sinergij opirajo na skupne podsisteme ali vmesnike, se v pogodbah iz tega člena določi tudi, kateri od teh vmesnikov in skupnih podsistemov so del vladne infrastrukture, da se zagotovi zaščita varnostnih interesov Unije in njenih držav članic.

Člen 20

Načela javnega naročanja

1. Javno naročanje v okviru Programa se izvaja v skladu s pravili o javnem naročanju, določenimi v finančni uredbi.

2. Javni naročnik poleg upoštevanja načel iz finančne uredbe v postopkih javnega naročanja za namene Programa ravna v skladu z naslednjimi načeli:

(a) v vseh državah članicah v Uniji in v celotni dobavni verigi spodbuja čim širšo in čim bolj odprto udeležbo vseh gospodarskih subjektov, zlasti novih udeležencev na trgu, zagonskih podjetij ter MSP, vključno v primeru, če ponudniki sklenejo pogodbe s podizvajalci;

(b) v razpisnem postopku zagotavlja učinkovito konkurenco in se, kadar je mogoče, izogiba zanašanju na enega samega ponudnika, zlasti za kritično opremo in storitve, ob upoštevanju ciljev tehnološke neodvisnosti in kontinuitete storitev;

(c) spoštuje načeli prostega dostopa in konkurence z izvajanjem razpisnega postopka na podlagi preglednih in pravočasnih informacij, jasnega obveščanja o veljavnih pravilih in postopkih glede javnih naročil, merilih za izbor in oddajo ter vseh drugih ustreznih informacijah, da se omogočijo enaki konkurenčni pogoji za vse potencialne ponudnike;

(d) zaščiti varnost in javni interes Unije in njenih držav članic, vključno z okrepitvijo strateške avtonomije Unije, zlasti v tehnološkem smislu, z opravljanjem ocen tveganja in izvajanjem ukrepov za zmanjševanje tveganj za motnje, na primer kadar je na voljo le en dobavitelj;

(e) izpolnjuje splošne varnostne zahteve iz člena 30(3) ter prispeva k zaščiti bistvenih varnostnih interesov Unije in njenih držav članic;

(f) z odstopanjem od člena 167 finančne uredbe uporabi, kadar je ustrezno, več dobavnih virov, da se zagotovi boljši splošni nadzor nad Programom, njegovimi stroški in časovnim razporedom;

(g) spodbuja dostopnost, kontinuiteto in zanesljivost storitev;

(h) povečuje varnost in trajnost dejavnosti v vesolju z izvajanjem ustreznih ukrepov v skladu z določbami iz člena 8;

(i) zagotavlja učinkovito spodbujanje enakih možnosti za vse, izvajanje vključevanja vidika spolov in razsežnosti spolov, ter je usmerjen v obravnavo vzrokov neuravnotežene zastopanosti spolov, pri čemer posebno pozornost namenja zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov v ocenjevalnih odborih.

Člen 21

Podizvajanje

1. Za spodbujanje novih udeležencev, zagonskih podjetij in MSP po vsej Uniji ter njihove čezmejne udeležbe ter za nudenje najširše možne geografske pokritosti, ob hkratnem varovanju avtonomnosti Unije, javni naročnik zahteva, da ponudnik del naročila odda podizvajalcem s konkurenčnim razpisnim postopkom za podizvajalce na ustreznih ravneh, in sicer podjetjem, ki ne spadajo v skupino, v katero spada sam.

2. Za naročila v vrednosti nad 10 milijonov EUR javni naročnik zagotovi, da se vsaj 30 % vrednosti naročila s konkurenčnim razpisnim postopkom na različnih ravneh odda v podizvajanje podjetjem, ki ne spadajo v skupino glavnega ponudnika, zlasti da se omogoči čezmejna udeležba MSP v vesoljskem ekosistemu.

3. Ponudnik navede razloge za neizpolnitev zahteve v skladu z odstavkom 1 ali za odstopanje od odstotnega deleža iz odstavka 2.

4. Komisija obvesti programski odbor iz člena 47 o izpolnjevanju ciljev iz odstavkov 1 in 2 tega člena za pogodbe, podpisane po 20. marcu 2023.

Člen 22

Pogoji za upravičenost in sodelovanje za ohranitev varnosti, celovitosti in odpornosti operativnih sistemov Unije

Pogoji za upravičenost in sodelovanje se uporabljajo za postopke dodeljevanja v okviru izvajanja Programa, kadar je to potrebno in ustrezno za ohranitev varnosti, celovitosti in odpornosti operativnih sistemov Unije, kot je določeno v členu 24 Uredbe (EU) 2021/696, pri čemer se upošteva cilj spodbujanja strateške avtonomije Unije, zlasti v smislu tehnologije na področju ključnih tehnologij in vrednostnih verig, ob hkratnem ohranjanju odprtega gospodarstva.

Člen 23

Zaščita finančnih interesov Unije

Kadar tretja država sodeluje v Programu po odločitvi, sprejeti na podlagi mednarodnega sporazuma ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podeli potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti. V primeru OLAF take pravice vključujejo pravico do izvajanja preiskav, vključno s preverjanji na kraju samem in inšpekcijami, kot je določeno v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013.

POGLAVJE V

Upravljanje Programa

Člen 24

Načela upravljanja

Upravljanje Programa temelji na naslednjih načelih:

(a) jasni razdelitvi nalog in odgovornosti med subjekti, vključenimi v izvajanje Programa;

(b) zagotavljanju ustreznosti strukture upravljanja glede na posebne potrebe Programa in ukrepov, kot je ustrezno;

(c) strogem nadzoru nad Programom, pri čemer morajo vsi subjekti skladno s svojo vlogo in nalogami, ki so jim bile dodeljene, v skladu s to uredbo dosledno upoštevati stroškovni in časovni okvir ter okvir uspešnosti;

(d) preglednem in stroškovno učinkovitem upravljanju;

(e) kontinuiteti storitev in kontinuiteti potrebne infrastrukture, vključno s spremljanjem in upravljanjem varnosti ter zaščito pred relevantnimi grožnjami;

(f) sistematičnem in strukturiranem upoštevanju potreb uporabnikov podatkov, informacij in storitev, ki jih zagotavlja Program, ter s tem povezanega znanstvenega in tehnološkega razvoja;

(g) stalnih prizadevanjih za obvladovanje in zmanjševanje tveganj.

Člen 25

Vloga držav članic

1. Države članice lahko prispevajo s svojimi tehničnimi kompetencami, znanjem in izkušnjami ter pomočjo, zlasti na področju varnosti in zaščite, ali, kadar je ustrezno in mogoče, tako, da dajo Programu na voljo podatke, informacije, storitve in infrastrukturo na svojem ozemlju.

2. Kadar je mogoče, si države članice prizadevajo za zagotavljanje skladnosti in dopolnjevanja med Programom in ustreznimi dejavnostmi in interoperabilnostjo svojih zmogljivosti v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost na podlagi Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([29]).

3. Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev nemotenega delovanja Programa.

4. Države članice lahko na ustrezni ravni prispevajo k varovanju in zaščiti frekvenc, potrebnih za Program.

5. Države članice in Komisija lahko sodelujejo pri razširitvi uporabe vladnih storitev, ki jih zagotavlja Program.

6. Na področju varnosti države članice opravljajo naloge iz člena 42 Uredbe (EU) 2021/696.

7. Države članice navedejo svoje operativne potrebe, da bi utrdile zmogljivost in podrobneje opredelile specifikacije svojih vladnih storitev. Prav tako svetujejo Komisiji o vseh zadevah v okviru svojega zadevnega področja pristojnosti, zlasti tako, da prispevajo k pripravi izvedbenih aktov.

8. Komisija lahko organizacijam držav članic s sporazumi o prispevkih zaupa posebne naloge, kadar je zadevna država članica imenovala takšne organizacije. Komisija z izvedbenimi akti sprejme sklepe o prispevkih v zvezi s sporazumi o prispevkih. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 47(2).

Člen 26

Vloga Komisije

1. Za izvajanje Programa, tudi na področju varnosti, je na splošno odgovorna Komisija, brez poseganja v pristojnosti držav članic na področju nacionalne varnosti. Komisija v skladu s to uredbo določi prednostne naloge in razvoj Programa glede na ustrezno določene zahteve uporabnikov ter nadzoruje njegovo izvajanje, brez poseganja v druge politike Unije.

([29]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

2. Komisija poskrbi za jasno razdelitev nalog in odgovornosti med različnimi subjekti, udeleženimi v Programu, ter usklajuje dejavnosti teh subjektov. Komisija zagotovi tudi, da vsi pooblaščeni subjekti, vključeni v izvajanje Programa, varujejo interese Unije, skrbijo za preudarno upravljanje sredstev Unije ter spoštujejo finančno uredbo in to uredbo.

3. Komisija naroči, dodeli in podpiše pogodbe iz člena 19.

4. Komisija lahko naloge v zvezi s Programom zaupa Agenciji in ESA v okviru posrednega upravljanja v skladu z njunimi vlogami in odgovornostmi iz členov 27 in 28. Za lažje doseganje ciljev iz člena 3 in spodbujanje najučinkovitejšega sodelovanja med Komisijo, Agencijo in ESA lahko Komisija z vsakim pooblaščenim subjektom sklene sporazume o prispevkih.

Komisija z izvedbenimi akti sprejme sklepe o prispevkih v zvezi s sporazumi o prispevkih. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 47(2).

5. Komisija brez poseganja v naloge izvajalcev iz člena 19, Agencije ali drugih pooblaščenih subjektov zagotavlja uveljavljanje in uporabo vladnih storitev. Poskrbi za dopolnjevanje, usklajenost, sinergije in povezave med Programom ter drugimi ukrepi in programi Unije.

6. Kadar je ustrezno, Komisija zagotovi, da so dejavnosti, ki se izvajajo v okviru Programa, in dejavnosti, ki so že izvedene na področju vesolja na ravni Unije ter na nacionalni ali mednarodni ravni, medsebojno usklajene. Spodbuja sodelovanje med državami članicami, olajšuje interoperabilnost njihovih tehnoloških zmogljivosti in razvoja na področju vesolja ter si, kadar je relevantno za Program, prizadeva zagotoviti skladnost sistema varne povezljivosti z ustreznimi dejavnostmi in interoperabilnostjo zmogljivosti, razvitimi v okviru nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost.

7. Komisija obvesti Evropski parlament in programski odbor iz člena 47(1) o vmesnih in končnih rezultatih ocenjevanja vseh postopkov javnega naročanja ter o vseh pogodbah z zasebnimi in javnimi subjekti, vključno s podizvajalskimi pogodbami.

Člen 27

Vloga Agencije

1. Lastna naloga Agencije je, da prek svojega odbora za varnostno akreditacijo zagotavlja varnostno akreditacijo vladne infrastrukture in vladnih storitev v skladu s poglavjem II naslova V Uredbe (EU) 2021/696.

2. Komisija Agenciji na podlagi enega ali več sporazumov o prispevkih ob upoštevanju operativne pripravljenosti Agencije, zlasti v smislu ustrezne ravni kadrovskih virov, zaupa naslednje naloge:

(a) celotno ali delno operativno upravljanje vladne infrastrukture Programa;

(b) operativno varnost vladne infrastrukture, vključno z analizo tveganja in groženj, spremljanje varnosti, zlasti določanje tehničnih specifikacij in operativnih postopkov, ter spremljanje njihove skladnosti s splošnimi varnostnimi zahtevami iz člena 30(3);

(c) zagotavljanje vladnih storitev, zlasti prek vozlišča GOVSATCOM;

(d) upravljanje naročil iz člena 19 po njihovi oddaji in podpisu;

(e) splošno usklajevanje uporabniških vidikov vladnih storitev v tesnem sodelovanju z državami članicami, ustreznimi agencijami Unije, ESZD in drugimi subjekti;

(f) izvajanje dejavnosti, povezanih z uporabo storitev, ki jih ponuja Program, med uporabniki, ne da bi to vplivalo na dejavnosti, ki jih izvajajo izvajalci na podlagi pogodb iz člena 19.

3. Komisija lahko z enim ali več sporazumi o prispevkih Agenciji zaupa druge naloge, na podlagi potreb Programa.

4. Kadar se Agenciji zaupajo dejavnosti, se ji za njihovo izvajanje zagotovijo ustrezni finančni, kadrovski in administrativni viri. V ta namen lahko Komisija dodeli del proračuna za dejavnosti, zaupane Agenciji, za financiranje kadrovskih virov, potrebnih za njihovo izvajanje.

5. Z odstopanjem od člena 62(1) finančne uredbe in glede na oceno Komisije o varovanju interesov Unije lahko Agencija s sporazumi o prispevkih posamezne dejavnosti zaupa drugim subjektom na njihovem zadevnem področju pristojnosti, pod pogoji posrednega upravljanja, ki veljajo za Komisijo.

Člen 28

Vloga ESA

1. Pod pogojem, da se varujejo interesi Unije, se ESA v okviru njenega strokovnega področja zaupajo naslednje naloge:

(a) nadzor razvoja, potrjevanja in povezanih dejavnosti uvajanja iz člena 4(1), točka (a), ter razvoja iz člena 4(1), točka (e), ki se izvajajo v okviru pogodb iz člena 19 v skladu s pogoji, dogovorjenimi v sporazumih o prispevkih iz člena 26(4), s čimer se zagotovi usklajevanje med nalogami in proračunom, zaupanimi ESA na podlagi tega člena, ter morebitnim prispevkom ESA iz člena 16;

(b) zagotavljanje strokovnega znanja Komisiji, vključno s pripravo specifikacij in izvajanjem tehničnih vidikov Programa;

(c) zagotavljanje podpore pri ocenjevanju pogodb, sklenjenih na podlagi člena 19;

(d) naloge v zvezi z vesoljem in povezanim zemeljskim segmentom EuroQCI iz člena 4(1), točka (c).

2. Na podlagi ocene Komisije se lahko ESA zaupajo druge naloge na podlagi potreb Programa, pod pogojem, da te naloge ne podvajajo dejavnosti, ki jih v okviru Programa izvajajo drugi subjekti, in da je njihov namen izboljšati učinkovitost izvajanja dejavnosti Programa.

POGLAVJE VI

Varnost Programa

Člen 29

Načela varnosti

Za Program se uporablja člen 33 Uredbe (EU) 2021/696.

Člen 30

Upravljanje varnosti

1. Komisija v okviru svojih pristojnosti in s podporo Agencije zagotovi visoko stopnjo varnosti, zlasti v zvezi z:

(a) zaščito zemeljske in vesoljske infrastrukture ter opravljanja storitev, zlasti pred fizičnimi ali kibernetskimi napadi, vključno z motnjami tokov podatkov;

(b) nadzorom in upravljanjem prenosov tehnologije;

(c) razvojem in ohranjanjem pridobljenih kompetenc in znanja v Uniji;

(d) varovanjem občutljivih netajnih podatkov in tajnih podatkov.

2. Komisija se posvetuje s Svetom in državami članicami o specifikaciji in zasnovi vseh vidikov infrastrukture EuroQCI, zlasti kvantnem razdeljevanju ključa, ki se nanaša na varovanje tajnih podatkov EU.

Pri ocenjevanju in odobritvi šifrirnih izdelkov za varovanje tajnih podatkov EU se upoštevajo zadevne vloge in področja pristojnosti Sveta in držav članic.

Organ za varnostno akreditacijo v okviru postopka varnostne akreditacije preveri, da se uporabljajo samo odobreni šifrirni izdelki.

3. Komisija za namene odstavka 1 tega člena zagotovi, da se za vladno infrastrukturo iz člena 5(2) izvede analiza tveganja in groženj. Na podlagi te analize z izvedbenimi akti določi splošne varnostne zahteve. Pri tem Komisija upošteva vpliv teh zahtev na nemoteno delovanje vladne infrastrukture, zlasti z vidika stroškov, obvladovanja tveganja in časovnega razporeda, ter zagotovi, da se ne zmanjša splošna raven varnosti ali ogrozi delovanje opreme in da se upoštevajo tveganja glede kibernetske varnosti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 47(3).

4. Za Program se uporablja člen 34(3) do (7) Uredbe (EU) 2021/696. Za namene te uredbe se izraz „komponenta“ iz člena 34 Uredbe (EU) 2021/696 razume kot „vladna infrastruktura“, vključno z vladnimi storitvami, vsa sklicevanja na člen 34(2) Uredbe (EU) 2021/696 pa se razumejo kot sklicevanja na odstavek 3 tega člena.

Člen 31

Varnost sistema in uporabljenih storitev

Kadar koli lahko obratovanje sistema ali zagotavljanje vladnih storitev vpliva na varnost Unije ali njenih držav članic, se uporabi Sklep (SZVP) 2021/698.

Člen 32

Organ za varnostno akreditacijo

Odbor za varnostno akreditacijo, vzpostavljen v okviru Agencije na podlagi člena 72(1), točka (c), Uredbe (EU) 2021/696, je organ za varnostno akreditacijo za vladno infrastrukturo in povezane vladne storitve Programa.

Člen 33

Splošna načela varnostne akreditacije

Dejavnosti varnostne akreditacije, povezane s Programom, se izvajajo v skladu z načeli, določenimi v členu 37, točke (a) do (j), Uredbe (EU) 2021/696. Za namene te uredbe se izraz „komponenta“ iz člena 37 Uredbe (EU) 2021/696 razume kot „vladna infrastruktura“, vsa sklicevanja na člen 34(2) Uredbe (EU) 2021/696 pa se razumejo kot sklicevanja na člen 27(2) te uredbe.

Člen 34

Naloge in sestava odbora za varnostno akreditacijo

1. Za Program se uporabljata člen 38, z izjemo odstavka 2, točke (c) do (f), in odstavka 3, točka (b), ter člen 39 Uredbe (EU) 2021/696.

2. Odbor za varnostno akreditacijo ima poleg nalog iz odstavka 1 naslednje naloge:

(a) preučitev vse dokumentacije v zvezi z varnostno akreditacijo ter njihova odobritev, razen dokumentov, ki jih Komisija sprejme na podlagi člena 30(3);

(b) svetovanje Komisiji, v okviru svojih pristojnosti, pri pripravi osnutkov besedil aktov iz člena 30(3), vključno glede vzpostavitve varnostno-operativnih postopkov, in predložitev izjave s končnim stališčem;

(c) preučitev in odobritev ocene varnostnega tveganja, pripravljene v skladu s postopkom spremljanja iz člena 37, točka (h), Uredbe (EU) 2021/696, in analize tveganja in groženj, pripravljene v skladu s členom 30(3) te uredbe, ter sodelovanje s Komisijo pri opredelitvi ukrepov za zmanjšanje tveganj.

3. Poleg odstavka 1 velja tudi, da so izjemoma lahko samo predstavniki izvajalcev, vključenih v vladne infrastrukture in storitve, povabljeni, da so prisotni na sejah odbora za varnostno akreditacijo kot opazovalci pri zadevah, neposredno povezanih z navedenimi izvajalci. Ureditve in pogoji za njihovo prisotnost so določeni v poslovniku odbora za varnostno akreditacijo.

Člen 35

Pravila glasovanja v odboru za varnostno akreditacijo

V zvezi s pravili glasovanja v odboru za varnostno akreditacijo se uporablja člen 40 Uredbe (EU) 2021/696.

Člen 36

Komuniciranje in učinek sklepov odbora za varnostno akreditacijo

1. V zvezi s sklepi odbora za varnostno akreditacijo se uporablja člen 41(1) do (4) Uredbe (EU) 2021/696. Za namene te uredbe se izraz „komponenta“ iz člena 41 Uredbe (EU) 2021/696 razume kot „vladna infrastruktura“.

2. Časovni razpored dela odbora za varnostno akreditacijo ne ovira časovnega razporeda dejavnosti iz programov dela iz člena 41(1).

Člen 37

Vloga držav članic pri varnostni akreditaciji

Za Program se uporablja člen 42 Uredbe (EU) 2021/696.

Člen 38

Varovanje tajnih podatkov

1. Za tajne podatke v zvezi s Programom se uporablja člen 43 Uredbe (EU) 2021/696.

2. Ob upoštevanju določb sporazuma o varnosti in izmenjavi tajnih podatkov med institucijami Unije in ESA lahko ESA ustvari tajne podatke EU v zvezi z nalogami, ki so ji zaupane na podlagi člena 28(1) in (2).

POGLAVJE VII

Mednarodni odnosi

Člen 39

Sodelovanje tretjih držav in mednarodnih organizacij v Programu

1. V skladu s pogoji, določenimi v posebnih sporazumih, sklenjenih v skladu s členom 218 PDEU, ki zajemajo sodelovanje tretje države v katerem koli programu Unije, lahko v Programu sodelujejo članice Efte, ki so članice EGP, ter naslednje tretje države:

(a) države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;

(b) države evropske sosedske politike v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;

(c) tretje države, ki niso tretje države iz točk (a) in (b).

2. V Programu lahko sodelujejo mednarodne organizacije v skladu s posebnim sporazumom, sklenjenim v skladu s členom 218 PDEU.

3. Posebni sporazum iz odstavkov 1 in 2:

(a) zagotavlja pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi tretje države ali mednarodne organizacije, ki sodeluje v programih Unije;

(b) določa pogoje za sodelovanje v programih, vključno z izračunom finančnih prispevkov za posamezne programe, in upravne stroške programov;

(c) na tretjo državo ali mednarodno organizacijo ne prenaša nobenega pooblastila za odločanje v zvezi s programom Unije;

(d) jamči pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovodenje in ščiti svoje finančne interese.

4. Komisija lahko brez poseganja v pogoje iz odstavkov 1, 2 in 3 ter zaradi varnosti z izvedbenimi akti določi dodatne zahteve za sodelovanje tretjih držav in mednarodnih organizacij v Programu, kolikor je to združljivo z obstoječimi sporazumi iz odstavkov 1 in 2.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 47(3).

Člen 40

Dostop tretjih držav in mednarodnih organizacij do vladnih storitev

Tretje države in mednarodne organizacije lahko dostopajo do vladnih storitev, če:

(a) sklenejo sporazum v skladu s členom 218 PDEU, v katerem se določijo pogoji za dostop do vladnih storitev;

(b) izpolnjujejo zahteve iz člena 43(1) Uredbe (EU) 2021/696.

Za namene te uredbe se sklicevanja na „Program“ v členu 43(1) Uredbe (EU) 2021/696 razumejo kot sklicevanja na „Program“, vzpostavljen s to uredbo.

POGLAVJE VIII

Načrtovanje, spremljanje, ocenjevanje in nadzor

Člen 41

Načrtovanje, spremljanje in poročanje

1. Program se izvaja s programi dela, kot so določeni v členu 110 finančne uredbe. V programih dela se določijo ukrepi in z njimi povezana proračunska sredstva, potrebni za doseganje ciljev Programa, ter, kadar je ustrezno, skupni znesek, namenjen za operacije mešanega financiranja. Programi dela dopolnjujejo programe dela za komponento GOVSATCOM, kot je določeno v členu 100 Uredbe (EU) 2021/696.

Komisija sprejme programe dela z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 47(3).

2. Kazalniki za poročanje o napredku Programa pri doseganju splošnih in posebnih ciljev iz člena 3 so določeni v Prilogi.

3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 45 za spremembo Priloge v zvezi s kazalniki, kadar je potrebno, ter za dopolnitev te uredbe z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje.

4. Kadar je to potrebno zaradi izredno nujnih razlogov, se za delegirane akte, sprejete na podlagi tega člena, uporabi postopek na podlagi člena 46.

5. Sistem za poročanje o smotrnosti zagotavlja, da se podatki za spremljanje izvajanja in rezultatov Programa zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno.

V ta namen se prejemnikom sredstev Unije in, kadar je ustrezno, državam članicam naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja.

6. Za namene odstavka 2 prejemniki finančnih sredstev Unije zagotavljajo ustrezne informacije. Podatki, potrebni za preverjanje smotrnosti, se zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno.

Člen 42

Ocenjevanje

1. Komisija ocenjevanja Programa opravi pravočasno, da se lahko upoštevajo pri postopku odločanja.

2. Komisija do 21. marca 2024 in nato vsako leto obvesti Evropski parlament in Svet o glavnih ugotovitvah glede začetnega izvajanja Programa, vključno z dokončanjem dejavnosti opredelitve, konsolidacijo potreb uporabnikov in načrti za izvajanje, ter o stališčih ustreznih deležnikov na ravni Unije in nacionalni ravni.

3. Komisija do 30. junija 2026 oceni izvajanje Programa glede na cilje iz člena 3. Komisija v ta namen oceni:

(a) uspešnost sistema varne povezljivosti in storitev, ki se zagotavljajo v okviru Programa, zlasti nizko latenco, zanesljivost, avtonomnost in dostop po vsem svetu;

(b) modele upravljanja in izvajanja ter njihovo učinkovitost;

(c) razvoj potreb uporabnikov Programa;

(d) sinergije in dopolnjevanje Programa z drugimi programi Unije, zlasti s komponento GOVSATCOM in drugimi komponentami Vesoljskega programa Unije;

(e) razvoj razpoložljivih zmogljivosti ter inovacije in razvoj novih tehnologij v vesoljskem ekosistemu;

(f) udeležbo zagonskih podjetij in MSP po vsej Uniji;

(g) vpliv Programa na okolje ob upoštevanju meril iz člena 8;

(h) morebitne prekoračitve stroškov, spoštovanje določenih projektnih rokov ter učinkovitost vodenja in upravljanja Programa;

(i) uspešnost, učinkovitost, ustreznost in skladnost dejavnosti Programa ter njihovo dodano vrednost na ravni Unije.

Po potrebi se oceni priloži ustrezen predlog.

4. Pri oceni Programa se upoštevajo rezultati ocene komponente GOVSATCOM na podlagi člena 102 Uredbe (EU) 2021/696.

5. Komisija zaključke teh ocen skupaj s svojimi pripombami predloži Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

6. Subjekti, udeleženi pri izvajanju te uredbe, Komisiji sporočijo podatke in informacije, potrebne za pripravo ocene iz odstavka 1.

7. Agencija dve leti po polni operativni zmogljivosti in nato vsaki dve leti po posvetovanju z ustreznimi deležniki izda tržno poročilo o vplivu Programa na komercialno satelitsko industrijo Unije v segmentih višje in nižje v verigi, da se zagotovi čim manjši učinek na konkurenco in ohranijo spodbude za inovacije.

Člen 43

Revizije

Revizije uporabe prispevkov Unije, ki jih opravijo osebe ali subjekti, vključno s tistimi, ki jih niso pooblastile institucije ali organi Unije, so podlaga za splošno zagotovilo na podlagi člena 127 finančne uredbe.

Člen 44

Varstvo osebnih podatkov in zasebnosti

Vsakršna obdelava osebnih podatkov pri opravljanju nalog in dejavnosti na podlagi te uredbe, tudi takšna, ki jo izvede Agencija, se izvaja v skladu z veljavnim pravom na področju varstva osebnih podatkov, zlasti z uredbama (EU) 2016/679 ([30]) in (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta ([31]).

([30]) Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

([31]) Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

POGLAVJE IX

Delegirani in izvedbeni akti

Člen 45

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz členov 8(4) in 41(3) se prenese na Komisijo za obdobje do 31. decembra 2028.

3. Prenos pooblastila iz členov 8(4) in 41(3) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 8(4) ali člena 41(3), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 46

Postopek v nujnih primerih

1. Delegirani akti, sprejeti na podlagi tega člena, začnejo veljati brez odlašanja in se uporabljajo, dokler se jim ne nasprotuje v skladu z odstavkom 2. V uradnem obvestilu Evropskemu parlamentu in Svetu o delegiranem aktu se navedejo razlogi za uporabo postopka v nujnih primerih.

2. Evropski parlament ali Svet lahko nasprotuje delegiranemu aktu v skladu s postopkom iz člena 45(6). V takem primeru Komisija takoj po tem, ko jo Evropski parlament ali Svet uradno obvesti o sklepu o nasprotovanju aktu, ta akt razveljavi.

Člen 47

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga programski odbor, ustanovljen s členom 107 Uredbe (EU) 2021/696, v sestavi za GOVSATCOM. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

Za namene sprejetja izvedbenih aktov iz členov 5(3) in 30(3) te uredbe se programski odbor iz prvega pododstavka tega odstavka sestane v varnostni sestavi, kot je navedeno v členu 107(1), točka (e), Uredbe (EU) 2021/696.

Za namene sprejetja izvedbenih aktov iz členov 9(2) in 10(4) te uredbe je ustrezno vključen programski odbor v sestavi za varnost iz člena 107(1), točka (e), Uredbe (EU) 2021/696.

2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

4. Kadar programski odbor ne poda mnenja o osnutku izvedbenega akta iz člena 30(3) te uredbe, Komisija osnutka izvedbenega akta ne sprejme in se uporabi člen 5(4), tretji pododstavek, Uredbe (EU) št. 182/2011.

POGLAVJE X

Prehodne in končne določbe

Člen 48

Informiranje, komuniciranje in obveščanje javnosti

1. Prejemniki sredstev Unije z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, navedejo izvor teh sredstev ter zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov.

2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s Programom, ukrepi, izvedenimi na podlagi Programa, in doseženimi rezultati.

3. Finančna sredstva, dodeljena Programu, prispevajo tudi k korporativnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so te prednostne naloge povezane s cilji iz člena 3.

Člen 49

Kontinuiteta storitev po letu 2027

Odobritve se po potrebi knjižijo v proračun Unije po letu 2027, da se krijejo odhodki, potrebni za izpolnjevanje ciljev iz člena 3, da se omogoči upravljanje ukrepov, ki ne bodo zaključeni do izteka Programa, in da se krijejo odhodki za kritične operativne dejavnosti in zagotavljanje storitev.

Člen 50

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 15. marca 2023

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednica*
R. METSOLA	J. ROSWALL

PRILOGA

KAZALNIKI ZA OCENJEVANJE PROGRAMA

Program se bo pozorno spremljal na podlagi sklopa kazalnikov, s katerimi se bo merilo, v kolikšnem obsegu so bili doseženi posebni cilji Programa, da bi se čim bolj zmanjšala upravna bremena in stroški. V ta namen se bodo zbirali podatki za naslednji niz ključnih kazalnikov:

1. Splošni cilj iz člena 3(1), točka (a):

   Kazalnik 1.1: vlade držav članic ter institucije, organi, uradi in agencije Unije lahko leta 2024 dostopajo do sklopa prvih vladnih storitev

   Kazalnik 1.2: vlade držav članic ter institucije, organi, uradi in agencije Unije lahko leta 2027 dostopajo do polne operativne zmogljivosti, ki ustreza potrebam in povpraševanju uporabnikov, določenim v portfelju storitev

   Kazalnik 1.3: odstotek razpoložljivosti vladnih storitev za vsako uporabljeno vladno storitev

   Kazalnik 1.4: hitrost, pasovna širina in latenca za vsako uporabljeno vladno storitev po vsem svetu

   Kazalnik 1.5: odstotek geografske razpoložljivosti vseh uporabljenih vladnih storitev na ozemljih držav članic

   Kazalnik 1.6: odstotek uporabljenih storitev, povezanih s portfeljem storitev

   Kazalnik 1.7: odstotek razpoložljive zmogljivosti za vsako uporabljeno storitev

   Kazalnik 1.8: stroški dokončanja

   Kazalnik 1.9: udeleženci Programa ter število tretjih držav in mednarodnih organizacij, ki sodelujejo v Programu v skladu s členom 39

   Kazalnik 1.10: razvoj satelitskih zmogljivosti, ki jih institucije Unije kupijo od akterjev zunaj Unije

   Kazalnik 1.11: število izstrelitev, ki se ne izvedejo z ozemlja Unije ali ozemlja članic Efte, ki so članice EGP

   Kazalnik 1.12: število uporabnikov, ki jih pooblastijo vlade, v Uniji

2. Splošni cilj iz člena 3(1), točka (b):

   Kazalnik 2.1: odstotek razpoložljivosti komercialne storitve

   Kazalnik 2.2: hitrost, pasovna širina, zanesljivost in latenca komercialne satelitske širokopasovne storitve po vsem svetu

   Kazalnik 2.3: odstotek komunikacijskih belih lis na ozemljih držav članic

   Kazalnik 2.4: znesek, ki ga je vložil zasebni sektor

3. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (a):

   Kazalnik 3.1: vozlišča GOVSATCOM lahko zagotavljajo storitve, ki izhajajo iz sistema varne povezljivosti

   Kazalnik 3.2: popolna vključitev obstoječih zmogljivosti iz nabora Unije prek združitve zemeljske infrastrukture GOVSATCOM

4. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (b):

   Kazalnik 4.1: letno število večjih izpadov telekomunikacijskih omrežij v državah članicah zaradi kriznih razmer, ki se blažijo z vladnimi storitvami, ponujenimi v okviru sistema varne povezljivosti

   Kazalnik 4.2: zadovoljstvo uporabnikov, ki jih pooblastijo vlade, z delovanjem sistema varne povezljivosti, ki se meri na podlagi letne raziskave

   Kazalnik 4.3: potrjevanje in akreditacija različnih tehnologij in komunikacijskih protokolov

5. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (c):

   Kazalnik 5.1: število satelitov v orbiti in funkcionalnih satelitov, potrebnih za delovanje EuroQCI

6. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (d):

   Kazalnik 6.1: število satelitov na orbitalno mesto v letih 2025, 2026 in 2027

7. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (e):

   Kazalnik 7.1: vladna infrastruktura in povezane vladne storitve, ki so prejele varnostno akreditacijo

   Kazalnik 7.2: letno število in resnost vpliva kibernetskih incidentov ter število elektromagnetnih motenj, povezanih s sistemom varne povezljivosti (tajno)

8. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (f):

   Kazalnik 8.1: število satelitskih podsistemov, vključno s koristnimi tovori, ki služijo drugim komponentam Vesoljskega programa Unije

9. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (g):

   Kazalnik 9.1: število zagonskih podjetij, MSP in podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo, vključenih v Program, in povezani odstotki vrednosti naročila

   Kazalnik 9.2: skupni odstotek vrednosti naročil, ki so jih glavni ponudniki oddali v podizvajanje MSP, ki niso povezana s skupino ponudnika, in delež njihove čezmejne udeležbe

   Kazalnik 9.3: število držav članic, iz katerih so zagonska podjetja ter MSP vključena v Program

10. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (h):

    Kazalnik 10.1: število novih uporabnikov satelitskih komunikacij na geografskih območjih strateškega interesa zunaj Unije

    Kazalnik 10.2: odstotek geografske razpoložljivosti zahtevanih storitev na področjih strateškega interesa zunaj Unije

    Kazalnik 10.3: število držav, kjer so potrošnikom na voljo širokopasovne satelitske komunikacije

11. Posebni cilj iz člena 3(2), točka (i):

    Kazalnik 11.1: odtis toplogrednih plinov pri razvoju, proizvodnji in uvedbi Programa

    Kazalnik 11.2: število aktivnih, razgrajenih in prizemljenih satelitov

    Kazalnik 11.3: število vesoljskih odpadkov iz konstelacije

Kazalnik 11.4: število bližnjih srečanj

Kazalnik 11.5: podatki o efemeridah satelitov v skupni uporabi s konzorcijem SST EU

Kazalnik 11.6: ustrezna meritev učinka odboja svetlobe na astronomska opazovanja

V zvezi s tem aktom sta bili predloženi dve izjavi, ki sta na voljo v UL C 101, 17.3.2023, str. 1 in na naslednji povezavi (naslednjih povezavah): .....